

ZUI
DER
BOS

JAARVERSLAG
2019

GROEI MEE MET ZUIDERBOS

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van Zuiderbos. In dit jaarverslag legt de stichting verantwoording af over het gevoerde beleid, het boekjaar 2019 en de resultaten in het schooljaar 2019/2020.

Bij het schrijven van dit jaarverslag is de wereld in beslag genomen door het Corona-virus. Vanuit een thuiswerkplek kijk ik terug op het jaar 2019. Een jaar dat in het teken stond van koers houden en het uitbouwen van de onderwijs en ondersteunende processen. Een van de belangrijkste opdrachten in 2019 is het doorontwikkelen van een stabiele duurzame organisatie. Er wordt een eerste aanzet gedaan om de ondersteunende diensten op een andere manier vorm te geven. Daarbij willen we recht doen aan de resultaatverantwoordelijkheid van de teams en de differentiatie die we nodig hebben om onze ondersteunende diensten verder kwalitatief vorm te geven.

2019 is ook het jaar van het vierjaarlijkse inspectiebezoek. Tevreden kijken we terug op het bestuursgesprek over ons onderwijs en onze kwaliteitszorg. Met trots lezen we het beeld dat de inspectie van Zuiderbos schetst. De dialoog over dingen die nog beter kunnen, helpen ons bij het nog scherper uitzetten van onze verbeteracties.

Ook binnen de onderwijsprocessen worden mooie ontwikkelingen in gang gezet. Er wordt geëvalueerd, bijgesteld, verbeterd, vernieuwd en geborgd. We hebben samen mooie stappen gezet.

In ons 'Koersplan 2018-2022' beschrijven we wanneer we vinden dat de scholen op een goede manier ervoor zorgen dat leerlingen zoveel mogelijk leren. Op de scholen zijn we altijd op zoek naar nieuwe manieren om de leerling zo goed mogelijk te begeleiden. Dit vindt het bestuur onderdeel van 'de identiteit van Zuiderbos'. We hebben veel bereikt, maar er is uiteraard ook nog veel te doen. In dit jaarverslag vertellen onze medewerkers, leerlingen, ouders, raad van toezicht en onderwijspartners hoe zij 2019 ervaren hebben. Zij vertellen u wat we gedaan hebben en wat we bereikt hebben, maar vooral zullen ze met u delen waar ze trots op zijn.

En terugkijkend naar 2019, vanuit mijn thuiswerkplek, zie ik hoe ons onderwijs in zeer korte tijd volledig kan veranderen. Ik zie een nieuwe manier van leren, communiceren, handelen. En ik zie hoe medewerkers hier vorm en inhoud aan geven steeds met oog voor het welzijn van onze leerlingen, hun ouders en elkaar. Als dit het effect is van het beleven en doorleven van onze identiteit dan heb ik alle vertrouwen in de toekomst van het onderwijs op Zuiderbos.

Liesbeth van den Oever
Bestuurder

1. Stichting Zuiderbos	6
1.1 Zuiderbos	7
1.2 De doelgroep	7
1.3 De identiteit	7
1.4 Organisatie- en juridische structuur	8
1.5 Bestuur en raad van toezicht	9
1.6 De interne organisatie	12
1.7 De medezeggenschapsraad	12
1.8 Onze samenwerkingspartners	12
2. Goed onderwijs	13
2.1 Kwaliteitszorg	14
2.2 Doelstellingen van het onderwijs	17
2.3 Uitstroombestemming	25
2.4 Een diploma	26
2.5 Integrale samenwerking met zorgpartners	28
2.6 OZAPP	29
2.7 De Zuiderbosacademie	31
2.8 Klachtenafhandeling	32
3. De beste mensen	34
3.1 DNA van Zuiderbos	35
3.2 Scholing	39
3.3 Aantal medewerkers	39
3.4 Werkdrukverlaging	40
3.5 Tevredenheid van het personeel	41
4. Duurzame organisatie	42
4.1 Leerlingenaantallen	44
4.2 Prognoses leerlingenaantallen	44
4.3 Huisvesting	45
4.4 Risicomanagement	46
4.5 Fusietoets	48
4.6 AVG	49
5. Financiën	50
5.1 Beleid	51
5.2 Bedrijfsvoering	51
5.3 Samenvatting jaarrekening	51
5.4 Staat van baten en lasten	52
5.5 Resultaat	52
5.6 Baten	53
5.7 Lasten	54
5.8 Personele lasten	54
5.9 Afschrijvingslasten	54
5.10 Huisvestingslasten	55
5.11 Overige lasten	55
5.12 Financiële baten en lasten	56
5.13 Balans	56
5.14 Kengetallen per balansdatum	58
5.15 Toekomstige ontwikkelingen	59
5.16 Treasury	59
5.17 Continuïteitsparagraaf	60
Lijst met afkortingen	65
6. Jaarrekening 2019	67

IK MAG IK
JIJ MAG JIJ
ZIJN

1.

STICHTING ZUIDERBOS

1.1 ZUIDERBOS

Zuiderbos is een onderwijsinstelling in het speciaal onderwijs (so) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Zuiderbos is een specialist in het intensief en integraal aanbieden van onderwijs aan kinderen en jeugd met ernstige onderwijsbeperkingen die een relatie hebben met een psychiatrische stoornis of een vermoeden daarvan. Daarnaast kent Zuiderbos de doelstelling vorm en inhoud te geven aan passend onderwijs. Zuiderbos is medeverantwoordelijk voor de uitvoering van het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Onze opdracht is dus verbonden aan twee domeinen: 'Op Zuiderbos' en 'Samen met Zuiderbos'. Binnen deze twee domeinen zien wij het als onze kernopdracht de verstoorde of gestagneerde ontwikkeling van kinderen en jeugd die dreigen vast te lopen of vastgelopen zijn weer op gang te brengen. Het verzorgen van onderwijs aan onze doelgroep en het mede vormgeven aan passend onderwijs zien wij als een belangrijke maatschappelijke taak.

1.2 DE DOELGROEP

Op Zuiderbos

De leerling die op Zuiderbos komt, is uit balans of dreigt uit balans te raken. De leerling heeft vaak meerdere ingewikkelde problemen. Er is sprake van ernstige onderwijsbeperkingen die een relatie hebben met een psychiatrische stoornis of een vermoeden daarvan. De leerlingen van onze school zijn grotendeels afkomstig van de kliniek, dagkliniek of polikliniek van het centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie Herlaarhof. Dit zijn onze plaatsbekostigde leerlingen. Een uitzondering hierop vormt de havo. Deze leerlingen zijn geplaatst met een ToeLaatbaarheidsVerklaring (TLV) van het samenwerkingsverband. Het intelligentieniveau van de leerlingen varieert van licht verstandelijk beperkt tot hoogbegaafd.

Samen met Zuiderbos

Steeds meer leerlingen met zorgvragen worden opgevangen in het regulier onderwijs. Dit vraagt om een versterking van het handelen van de leerkracht en de medewerkers binnen het regulier onderwijs. Samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en scholen die een ontwikkelingsvraag hebben ten aanzien van de omgang met leerlingen met psychiatrische problemen worden door Zuiderbos ondersteund en begeleid.

1.3 DE IDENTITEIT

Elke organisatie heeft een bepaalde identiteit en zegt wat zij wil zijn of waar ze voor gaan. Zo ook bij Zuiderbos. Vaak wordt dit aangeduid als de missie van de organisatie. Op Zuiderbos spreken we van ons DNA. Dat zijn de uitgangspunten waarop we onze koers en ontwikkeling bepalen. Medewerkers van Zuiderbos zijn de dragers van deze identiteit.

Zuiderbos zorgt ervoor dat een verstoorde of gestagneerde ontwikkeling bij kinderen en jongeren die dreigen vast te lopen of vastgelopen zijn, weer op gang komt. We bieden leerlingen een nieuw passend toekomstperspectief.

Zuiderbos is een organisatie waarin ons motto: 'Ik mag ik en jij mag jij zijn', elke dag door leerlingen, ouders, medewerkers en stakeholders ervaren wordt.

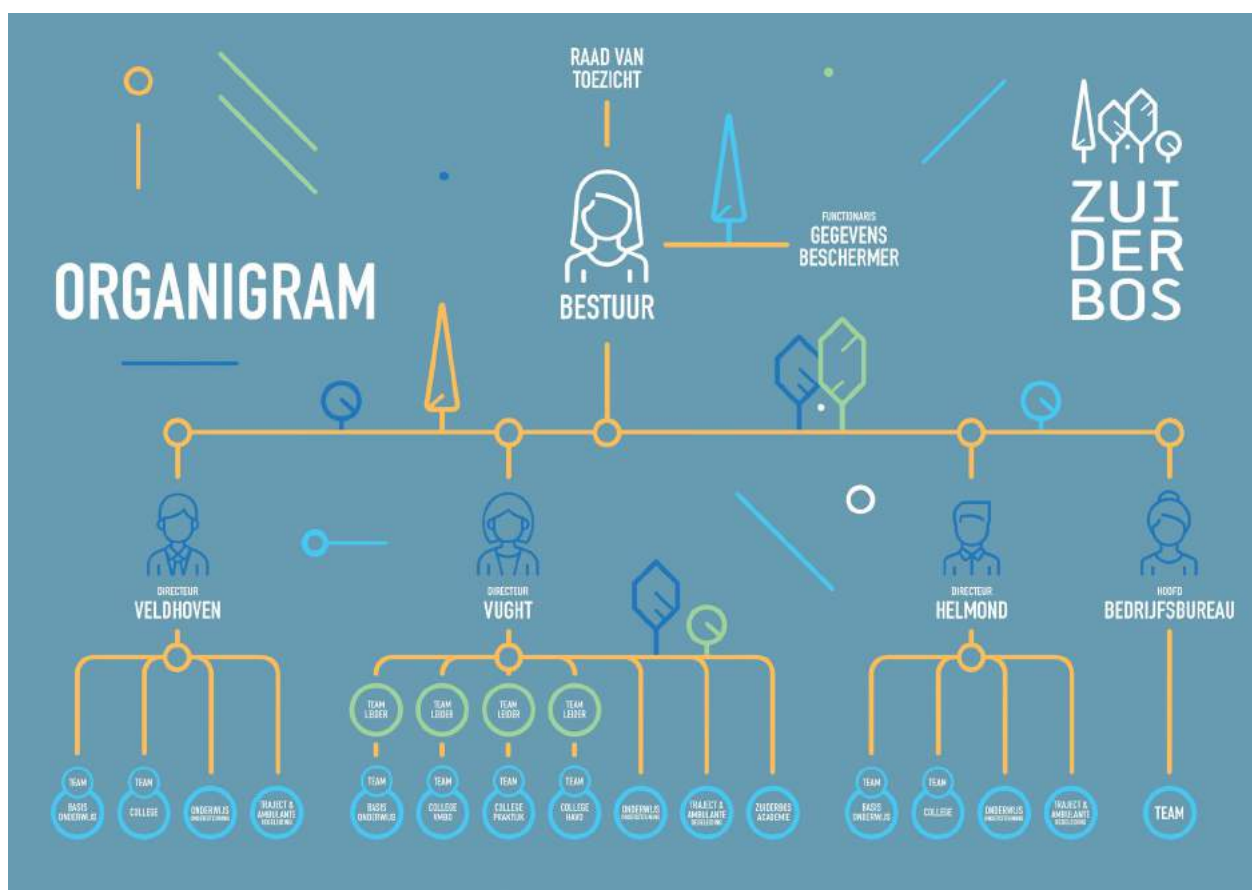
1.4 ORGANISATIE- EN JURIDISCHE STRUCTUUR

De rechtspersoonlijkheid van het bestuur is een stichtingsvorm en is opgericht op 13 september 1984. Op 13 september 2012 zijn de statuten van Zuiderbos gewijzigd en sindsdien is er sprake van een organieke scheiding tussen intern toezicht en bestuur in twee verschillende organen van het bevoegd gezag:

- een toezichthoudend orgaan (raad van toezicht)
- een bestuurlijk orgaan (de bestuurder)

Zuiderbos heeft 3 scholen: Zuiderbos Vught, Zuiderbos Helmond en Zuiderbos Veldhoven.

In 2019 kende Zuiderbos het volgende organigram:

1.5 BESTUUR EN RAAD VAN TOEZICHT

Goed bestuur is een belangrijke voorwaarde voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit. Het bestuur en de raad van toezicht hechten aan de code goed bestuur in het primair onderwijs en zien toe op de naleving van de wettelijke verplichtingen. Het bestuur en de raad van toezicht toetst de bestuurlijke inrichting en het bestuurlijk functioneren aan de principes van de code. En de code is een leidraad bij keuzes voor inrichting en gedrag binnen Zuiderbos. Het bestuur en de raad van toezicht wijken niet af van de code goed bestuur.

De raad van toezicht

Hieronder delen een tweetal leden van de raad van toezicht hun beelden over de rol van de raad van toezicht en de samenwerking met Zuiderbos.

Aan het woord zijn Addie en René, leden raad van toezicht:

René:

'Bij de raad van toezicht van Zuiderbos staan veel vaste onderwerpen op de agenda zoals de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag. Maar we kijken ook naar de kwaliteit van het onderwijs, we hebben contact met de medezeggenschapsraad van Zuiderbos en we waren natuurlijk betrokken bij het Inspectiebezoek. Mijn primaire gebieden zijn vastgoed en financiën.'

Addie:

'Als raad van toezicht richten we ons op het vasthouden van de koers en de continuïteit van Zuiderbos. Daarbij is het belangrijk dat we tijdig anticiperen op ontwikkelingen zoals de personele druk in het onderwijs. Gezien mijn achtergrond in onderwijs en jeugdzorg, ligt mijn focus sterk op de kwaliteit van goed onderwijs voor onze doelgroep. De samenstelling van de leden van de raad van toezicht is goed gedifferentieerd, zodat expertises als zorg, onderwijs, bestuurlijk, juridische kwesties en financiën goed vertegenwoordigd zijn.'

René:

'Huisvesting is een actueel onderwerp op de agenda. In de komende jaren willen we goede huisvesting realiseren voor alle drie de locaties waarmee goed onderwijs gefaciliteerd kan worden. In Vught zijn we met de voorbereidingen van nieuwbouw bezig, de bedoeling is dat daar in 2023 een nieuwe school komt. Daarnaast is de stijging van de vraag naar speciaal onderwijs een uitdaging. Met minder klinische opnames en het eerder afsluiten van behandelingen, komt er nogal wat op ons af. Als het uitgangspunt één kind, één plan is, dan moeten we goed kijken naar de samenwerking met alle partijen. Er zijn veel personele wisselingen, zowel in het management als op de werkvloer. En dat gaat allemaal ten koste van die vanzelfsprekende samenwerking. Terwijl het juist zo belangrijk is om de verbinding met het onderwijs te houden.'

Addie:

'Vanuit passend onderwijs is het streven om kinderen zo lang mogelijk in regulier onderwijs te houden. Toch zien we het aantal leerlingen op Zuiderbos stijgen. Hoe acteren we daarin met samenwerkingsverbanden, die allemaal een eigen strategie hanteren? Soms zijn zaken met een telefoontje geregeld en ergens anders is het een papieren rompslomp.'

Addie:

'De Ontwikkelkaarten die Zuiderbos heeft gecreëerd, vind ik echt een geweldige uitwerking van onderwijskwaliteit op Zuiderbos. Heel veel kennis, expertise en vaardigheden zit bij de mensen zelf. En juist dat hebben ze het afgelopen jaar heel gestructureerd vastgelegd in de vorm van een heel bruikbaar instrument. Het is een teken van de gedrevenheid en professionaliteit van Zuiderbos, waarbij ze laten zien dat ze de lat hoog leggen.'

René:

'Dat zie je ook terug als we een van de locaties van Zuiderbos bezoeken, wat altijd erg de moeite waar is. Het is heel waardevol om te ervaren hoe het gaat in de praktijk. En mooi om te zien hoe de mensen daar betrokken en bevlogen met het onderwijs bezig zijn. Zuiderbos is uniek in hun aanpak en in hun focus om speciaal onderwijs vorm te geven. Er zit ontzettend veel kennis en gedrevenheid, dat kenmerkt Zuiderbos. Ze zijn specialisten in het speciaal onderwijs om deze doelgroep te helpen.'

Addie:

'De combinatie van een intensieve samenwerking met een zorgpartner die vlakbij is, maakt Zuiderbos uniek. De lat ligt hoog, men gaat tot het uiterste in het zoeken naar mogelijkheden om die leerling met al z'n problemen en onzekerheden op het spoor te zetten van ontwikkeling en leren. Waar mogelijk met een stukje eigenaarschap van de leerling zelf. Ik vind het bijzonder dat je er als school in slaagt om die sfeer voelbaar te maken en uit te stralen naar de leerlingen en hun ouders.'

René:

'Het klinkt misschien raar, maar ik hoop voor de leerlingen dat ze niet te lang op Zuiderbos zitten. Dat ze juist kunnen doorstromen naar regulier onderwijs of de arbeidsmarkt en dat ze hun leven weer op kunnen pakken, samen met het gezin. Dat ze het beste uit zichzelf kunnen halen, waarbij ze Zuiderbos niet meer nodig hebben.'

Addie:

'Ik hoop dat Zuiderbos het juiste onderwijs biedt voor leerlingen, zodat ze in ontwikkeling komen en met hun eigen mogelijkheden en beperkingen toch een zo zelfstandig mogelijke plek vinden. Dat wij daar als speciaal onderwijs aan kunnen bijdragen, maar ook dat er maatschappelijk een structuur is voor die kinderen die blijvend aangewezen zijn op een vorm van steun.'

Rapportage van de raad van toezicht

Van: Jan van den Heuvel

Voorzitter raad van toezicht Zuiderbos

'In de raad van toezicht is in 2019 opnieuw veel aandacht uitgegaan naar de plannen voor nieuwbouw van stichting Zuiderbos in Vught. Inmiddels is in de kadernota van de gemeente een bedrag gereserveerd t.b.v. nieuwbouw voor Zuiderbos, waarbij de gemeente de intentie heeft deze te realiseren in 2023. Ook de vestigingen in Helmond en Veldhoven zijn voortdurend onderwerp van gesprek, omdat deze vestigingen niet voldoende adequaat zijn voor het aantal leerlingen dat er verblijft. De bestuurder informeert met regelmaat de raad van toezicht, de medezeggenschapsraad en alle medewerkers over de voortgang van de gesprekken met de gemeenten.

In de raad van toezicht wordt met regelmaat gesproken over de realisatie van de exploitatie-rekening ten opzichte van de begroting van hetzelfde jaar 2019. Hierbij zien wij tevens toe op de rechtmatige verwerving en doelmatige en rechtmatige bestemmingen van de middelen. De stichting Zuiderbos kent een financieel gezonde basis en dat moet ook zo blijven. Afwijkingen (financieel en personeel) ten opzichte van de begroting worden toegelicht en alle mogelijke risico's worden besproken voor de 3 individuele vestigingen en de stichting als totaal. Ook zijn de leerlingenaantallen en de daaraan gekoppelde financiële en personele consequenties voor de vestigingen Vught, Helmond en Veldhoven met regelmaat onderwerp van gesprek in de raad van toezicht. Tweemaal per jaar wordt aan de raad van toezicht de actuele stand van zaken gerapporteerd en worden de cijfers en de kwaliteit van de vestigingen, zoals de risico-analyse en het formatieplan getoetst aan de meerjarenbegroting.

De bestuurders van Zuiderbos en van de Reinier van Arkelgroep (Herlaarhof) blijven samen goed afstemmen om een kwalitatief sterk onderwijs- en zorgaanbod te kunnen blijven garanderen en daarbij toch ook aandacht blijven houden voor mogelijkheden om diensten naar derden uit te kunnen breiden of te versterken. Belangrijk knelpunt daarbij is het lerarentekort. Daarom heeft Zuiderbos er voor gekozen de formatie uit te breiden, zodat we minder afhankelijk worden van de arbeidsmarkt. De raad van toezicht blijft in haar vergaderingen aandacht schenken aan deze belangrijke ontwikkelingen voor de vestigingen van Zuiderbos.

De raad van toezicht hecht aan een goede communicatie tussen alle geledingen, maar wil ook een goed klankbord zijn voor de geledingen en heeft daarom ook jaarlijks een uitgebreid gesprek over beleid en toekomst van Zuiderbos met o.a. de Medezeggenschapsraad, waarin ouders en personeel vertegenwoordigd zijn. Ook spreekt de raad van toezicht jaarlijks met de directies van alle vestigingen over allerlei onderwijsinhoudelijke ontwikkelingen. De raad van toezicht vindt dan ook dat de Zuiderbosvestigingen kwalitatief én inhoudelijk goed op orde zijn, dit geeft veel vertrouwen voor de toekomst van de stichting. De bestuurder heeft in overleg met Inspectie en raad van toezicht vorig jaar, in 2018, besloten de jaarverslagen interessanter en leesbaarder te maken door onder meer het afnemen van interviews met leden van de diverse geledingen. De raad van toezicht heeft de begroting 2020 en de jaarstukken van 2019 goedgekeurd. De raad van toezicht evalueert jaarlijks haar eigen functioneren. In 2020 zal de raad haar functioneren evalueren onder begeleiding van een onafhankelijk voorzitter.'

Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht is dit jaar 5 keer bij elkaar geweest in vergadering en jaarlijks benoemd de raad van toezicht een accountant ter controle van het jaarverslag.

- De heer J. van den Heuvel, voorzitter sinds 1 januari 2015
- De heer R. Peijnenburg, lid sinds 1 juli 2016
- Mevrouw A. Smolders, lid sinds 1 augustus 2017
- Mevrouw I. Melis, lid sinds 1 september 2018
- De heer B. van Bruxvoort, lid sinds 1 september 2018

Het bestuur

De bestuurder van de Stichting Zuiderbos, mevrouw L. van den Oever, is per 13 september 2012 benoemd in de functie van bestuurder. De stichting telt 1 bestuurder en 5 leden van de raad van toezicht.

1.6 DE INTERNE ORGANISATIE

De drie scholen van Zuiderbos in Vught, Veldhoven en Helmond worden aangestuurd door twee directeuren. De invulling van het onderwijskundig proces gebeurt op de scholen zelf.

De interne ondersteuning wordt verzorgd door het bedrijfsbureau. De financiële en personele administratie, de leerlingenadministratie, het secretariaat en het beheer ICT zijn bovenschools georganiseerd.

Er is een functiescheiding inzake controlerende taken en administratieve taken ten aanzien van financiën. Zuiderbos heeft een deel van haar financiële administratie, personeels- en salarisadministratie uitbesteed aan administratiekantoor IJK. Functiescheiding is hierdoor gewaarborgd.

1.7 DE MEDEZEGGENSCHAPSRAAD

Zuiderbos kent een medezeggenschapsraad waarin alle drie de scholen vertegenwoordigd zijn. Deze raad bestaat uit ouders en personeel van de scholen. Via de medezeggenschapsraad op school praten ouders en personeel mee over het schoolbeleid. Alle bevoegdheden van de raad zijn vastgelegd in de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS).

Aan het woord zijn Eric, Luc en Petra, leden van de MR

Het schooljaar 2019-2020 is gestart met een belangrijke doelstelling, namelijk het vergroten van de ouderbetrokkenheid. Aan dit terugkerende aandachtspunt is concreet vormgegeven door middel van het opvullen van de vacante plaatsen in de oudergeleding van de medezeggenschapsraad. Na de eerste ouderavond bleek er meer dan voldoende belangstelling van ouders om zitting te nemen in de MR. Dat heeft geleid tot een MR waarbij de oudergeleding en personeelsgeleding evenredig vertegenwoordigd is.

Omdat de nieuwe MR-leden wel bekend zijn met Zuiderbos Vught, wilden zij graag een werkbezoek brengen aan de locaties Veldhoven en Helmond. Een MR-ouder van de locatie Vught heeft samen met een MR-personeelslid een oriënterend bezoek gebracht aan locatie Veldhoven.

De ondersteuningsplanraad (OPR) van samenwerkingsverband Meierij VO heeft een uitnodiging gestuurd om aanwezig te zijn bij een van de vergaderingen. Daar is door een MR-ouder en personeelslid van de locatie Vught gebruik van gemaakt. Deze vergadering werd bijgewoond door meerdere MR-leden van verschillende scholen en werd door ons als zeer zinvol ervaren. Na terugkoppeling in de vergadering wordt deelname in de OPR overwogen.

Door de onderwijsbonden werd opnieuw een onderwijsstaking aangekondigd waarbij leden in het basis- en voortgezet onderwijs werden opgeroepen op 30 en 31 januari het werk neer te leggen. Bij de voorgaande staking heeft de MR een coördinerende en informerende rol op zich genomen. Een staking is dan wel een collectieve actie, maar bewust is er nu voor gekozen de individuele afweging van de collega's te laten prevaleren. Door de bestuurder is de MR geïnformeerd over het standpunt van het MT ten aanzien van deze staking.

In februari heeft het eerste van de twee geplande gesprekken met de raad van toezicht plaatsgevonden. In dit gesprek zijn veel onderwerpen aan bod gekomen zoals onder andere veiligheid, de situatie op de kleinere locaties, de lerarenstaking en het (dreigende) lerarentekort.

Het centrale thema hierin was de rol (of de plaats) die scholen in het algemeen, maar Zuiderbos in het bijzonder bij deze onderwerpen heeft.

Dat dit schooljaar heel bijzonder zou worden door het uitbreken van het COVID 19-virus werd in de maanden daarna wel duidelijk. Een 'intelligente lockdown' voorkomt niet dat scholen gesloten worden. Onderwijs op afstand, een 1,5 metersamenleving (ook op school), bewuster omgaan met hygiëne en alle andere maatregelen zijn het gevolg.

Bij het tot stand komen van de verschillende protocollen die nodig zijn bij de 'herstart' van het onderwijs is de PMR betrokken geweest. PMR heeft ruggenspraak gehouden met de oudergeleding over de inhoudelijke protocollen van de diverse locaties en het proces bij de totstandkoming van de protocollen nauw gevolgd.

Aan het woord zijn 3 ouders van de MR:

Hoe ervaren jullie, jullie bijdrage aan de MR?

Ouder 1: *Ik voel me gehoord, onze mening telt. Je wordt betrokken bij veel onderwerpen en je krijgt de kans jouw gedachten of visie te delen zodat het onderwerp vanuit meerdere invalshoeken wordt bekeken.*

Ouder 2: *Ik ervaar de bijdrage als zeer gewaardeerd en leuk om hier aan mee te werken.*

Ouder 3: *Tot nu toe ervaar ik het wel als positief. Alleen nog maar over cijfers gesproken ivm de begroting dus hoop nu wat meer over inhoudelijke dingen te gaan hebben zoals omgangsstijlen, leerstijlen etc.*

1.8 ONZE SAMENWERKINGSPARTNERS

Zuiderbos werkt samen met diverse partners op basis van samenwerkingsovereenkomsten en intentieverklaringen. Een bijzondere samenwerking is er met het centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie Herlaarhof. Van oudsher is Zuiderbos met Herlaarhof verbonden. Door de veranderingen in het onderwijs en ook de zorg werken we ook samen met andere zorgpartners binnen de GGZ en jeugdhulpverlening.

Een ander belangrijke samenwerkingspartner zijn de samenwerkingsverbanden passend onderwijs PO en VO. Leerlingen van Zuiderbos komen uit verschillende samenwerkingsverbanden. Jaarlijks varieert dit tussen de 20 en 25 verschillende samenwerkingsverbanden.

2.

GOED ONDERWIJS

In het koersplan 2018-2022 heeft Zuiderbos haar ambities beschreven. We hebben samen goed nagedacht over de koers van Zuiderbos en vinden het belangrijk om onze beelden en ideeën te vertalen naar kwaliteit. Wanneer vinden we nu dat we het goed doen? Onze koers vertelt ons hoe we ons onderwijs en onze dienstverlening de komende jaren gaan vormgeven. Om dit te kunnen bereiken focussen we ons op de volgende 3 pijlers:

- **Goed onderwijs:** leren, leven, werken in een snel veranderende samenleving
- De **beste mensen** voor de vormgeving van een integraal aanbod
- Een **duurzame organisatie** toegerust om mee te gaan in de komende ontwikkelingen

Hierbij hebben we bepaald wat wij de gewenste kwaliteit vinden van goed onderwijs, de beste mensen en een duurzame organisatie en dit hebben we beschreven in onze drie kwaliteitskaarten: de kwaliteitskaart Onderwijs, de kwaliteitskaart Personeel en de kwaliteitskaart Organisatie.

2.1 KWALITEITSZORG

Het kwaliteitsbeleid van Zuiderbos is beschreven in het document 'Zichtbare kwaliteit' en is uitgewerkt in een kwaliteitscyclus waarin alle handelingen/activiteiten staan beschreven die in het kader van de kwaliteitszorg jaarlijks uitgevoerd moeten worden. In 2018 is het kwaliteitsbeleid en de cyclus geactualiseerd en afgestemd op de nieuwe kwaliteitskaarten.

De scholen van Zuiderbos onderzoeken volgens een vaste kwaliteitscyclus de kwaliteit van het onderwijs en kijken daarbij naar wat beter kan en welke ontwikkelingen noodzakelijk zijn voor de kwaliteit van het aanbod.

Een belangrijk onderdeel van onze kwaliteitszorg is de jaarlijkse tevredenheidsonderzoeken gehouden onder ouders en leerlingen. Uit de tevredenheidsonderzoeken blijkt dat zowel de leerling so als vso en ook de ouders over het algemeen zeer tevreden tot tevreden zijn over het onderwijs en de begeleiding op Zuiderbos. De resultaten van de onderzoeken worden op bestuursniveau en teamniveau besproken. Waar nodig worden acties uitgezet.

Aan het woord is een leerling van de vmbo-praktijk afdeling Zuiderbos Vught over het onderwerp 'Veiligheid op school':

'Ik zit in praktijk 1 en dit is het eerste jaar dat ik op Zuiderbos zit. Ik vind Zuiderbos een leuke school en vind het gezellig. De vorige school waar ik zat, was niet zo leuk. Daar ben ik halverwege het schooljaar gestopt. Toen heb ik zes maanden thuisgezet, maar nu zit ik hier.'

'Veiligheid betekent voor mij dat er geen mensen zijn die je kunnen bedreigen. En dat je gewoon op je gemak kan zijn en je kunt concentreren in de klas. Ik kan hier gewoon mijn ding doen en in de klas kan ik zeggen wat ik ergens van vind, zonder dat andere leerlingen meteen boos worden. Dat kon op mijn oude school niet. Hier heb je allemaal hetzelfde en begrijp je elkaar. Dat vind ik heel fijn.'

'Er is een pestprotocol, maar er wordt niet veel gepest op Zuiderbos. Soms hoor je een gesprek tussen leerlingen dat misschien een beetje ver gaat, maar pesten is het niet. Ik denk dat dat komt omdat er goede regels zijn en dat iedereen weet dat je straf krijgt als je wel pest.'

'Als we buiten spelen in de pauze zijn er altijd meerdere docenten die overzicht houden. Zo weet je dat er altijd iemand is om te helpen als er iets gebeurt. Een tijd geleden kwam er een grote groep kinderen die niet hier op school zaten, bij ons op het schoolplein staan. Toen kwamen er meteen heel veel juffen om het op te lossen. Dat voelde wel veilig. Daarna hebben we een gesprek gehad met de docenten hierover. Over wat er gebeurd was en hoe het is opgelost.'

'Als er onrust is in de klas omdat een leerling boos is, krijgt die leerling een time-out van 10 minuten bij de achtervang. Daar is iemand met wie je kan praten of bij wie je even rustig kan worden. Als de 10 minuten om zijn, ga je weer terug naar de klas. Als het dan nog niet lekker gaat in de klas, krijg je nog een time-out.'

'Als ik me niet veilig zou voelen, zou ik naar de juf gaan. Je kunt alles zeggen tegen de juf. In het begin vond ik dat wel spannend, maar nu niet meer. De leraren hier weten goed hoe ze met kinderen om moeten gaan. En wij boffen ook wel met onze juf, die is heel leuk. En we lachen veel in de klas, eigenlijk iedere dag wel.'

Aan het woord zijn drie ouders van de MR:

Hoe ervaren jullie Zuiderbos?

Ouder 1: *Ik vind Zuiderbos een eerlijke goede school die zich aan zijn afspraken houdt. Er wordt goed naar leerlingen gekeken en wat zij nodig hebben. Er is een open communicatie, overal wordt je zoveel mogelijk van op de hoogte gesteld en gehouden.*

Ouder 2: *Betrokken en zeer gemotiveerd om alles in het belang van de kinderen voorop te stellen.*

Ouder 3: *Ik moet er nog wel erg aan wennen. Ons kind is voornamelijk thuis komen te zitten vanwege een enorm verstoord prikkel verwerking systeem (zijn autisme). Grote klassen was het niet voor hem en de begeleiding op regulier ook niet (tenminste niet op die school). Maar nu zit hij inmiddels in een klas van 10 kinderen met allemaal natuurlijk een goed gevulde rugzak en ons kind loopt over van prikkels en vraagstukken waar hij niets mee kan en enorm onzeker en verdrietig van wordt. Hij begint na 5 maanden zichzelf een beetje open te stellen en de juffen begrijpen hem steeds beter hierdoor. Daar ben ik ook echt tevreden over maar ik vraag me soms af of dit nu echt de goede plek is voor hem. Verder over het Zuiderbos an sich ben ik tevreden en wordt er goed naar me geluisterd als ik mijn zorgen uitspreek. Voel me wel gehoord als bezorgde moeder.*

Wat vinden jullie belangrijk voor jullie kind in het onderwijs?

Ouder 1: *Dat onze dochter en andere leerlingen mogen zijn wie ze zijn. Dat onze dochter lessen krijgt aangeboden op haar niveau en die passen bij haar denk/leerwijze.*

Ouder 2: *Dat er alles aan gedaan wordt om hem zover te krijgen dat hij groeit naar regulier onderwijs.*

Ouder 3: *Voor ons kind ligt de lat erg laag. Hij is erg ongelukkig en ik ben al meer dan tevreden als hij plezier heeft op school. Als hij daarnaast dan ook nog iets opsteekt is dat zeer mooi meegenomen. Dat hij helemaal mag zijn wie hij is, en daarin gesteund en gehoord wordt is voor ons ook zeer belangrijk. Als dat er is dan komt het leren ook wel.*

Inspectieonderzoek

Vindt de inspectie van het onderwijs dat het bestuur van Zuiderbos voor onderwijs op de scholen zorgt dat van voldoende kwaliteit is en is het bestuur financieel in staat ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen?

In 2019 heeft het vierjaarlijks onderzoek van de inspectie van het onderwijs plaatsgevonden. Het beeld dat de inspectie schetst van Zuiderbos in haar rapport sluit goed aan bij onze eigen beelden en bevindingen ten aanzien van de kwaliteit en ontwikkeling binnen Zuiderbos. Voor ons een mooie vaststelling dat we goed op weg zijn. Alle scholen en het bestuur zijn als voldoende beoordeeld.

Met trots lezen we dat de inspectie gezien heeft dat de scholen een sterk pedagogisch klimaat hebben waarin leerlingen worden uitgedaagd op hun eigen manier tot leren te komen. De inspectie stelt dat er sprake is van een doorleving van onze kwaliteitszorg. De kwaliteitscultuur van Zuiderbos wordt als goed beoordeeld. Een mooi rapport.

Wat beter kan is nog sterker en duidelijker beschrijven waar de kwaliteit aan moet voldoen. In 2019 zijn we op zoek gegaan naar de normeringen die ons nog meer zicht geven op de effecten van ons handelen. We merken dat we dit lastig vinden. Zo ervaren we dat we een balans moeten vinden in de normering van kwaliteit ten opzichte van de ambities die we hebben en onze kwaliteitscyclus bijvoorbeeld rondom de OPP's. Tijdens de directietweedaagse van 2020 staat de kwaliteitskaart onderwijs en de normering daaraan centraal.

Wat beter moet is het in beeld brengen van het effect van onze inspanningen ten aanzien van de sociale en maatschappelijke competenties. Na het inspectiebezoek zijn we direct met de

projectopdracht 'brede vaardigheden' gestart. De opdracht is een bruikbaar meetinstrument ontwikkelen voor de sociale-, emotionele- en maatschappelijke vaardigheden. Dit instrument krijgt een verankering in een bepaalde toets- en volgsystematiek. Met een analyse van de resultaten uit dit volgsysteem worden de groeps- dan wel individuele doelen opgesteld en deze worden opgenomen in het OPP. Vanaf de start van de ontwikkelopdracht is er afstemming geweest met Lecso en andere vso-scholen. Inmiddels is deze ontwikkelopdracht als landelijke opdracht weggezet.

Het financieel beheer van het bestuur is op orde.

2.2 DOELSTELLINGEN VAN HET ONDERWIJS

Jaarlijks wordt per locatie/afdeling door de directeuren een jaar-plan opgesteld op basis van het koersplan en de kwaliteitskaarten. Ook de evaluaties van het voorafgaand schooljaar worden meegenomen bij het bepalen van de ontwikkeldoelen voor het komend schooljaar. In het jaarverslag kiezen we ervoor de medewerkers zelf aan het woord te laten over de ontwikkelingen van afgelopen jaar. De interviews samen geven een mooi beeld van de ontwikkelingen binnen Zuiderbos in het schooljaar 2019/2020.

Karlijn, leerkracht vso Zuiderbos Helmond - Ouderbetrokkenheid

'Als een leerling bij ons op Zuiderbos komt, hebben we het kwetsbaarste en belangrijkste bezit van ouders in handen, dus ouderbetrokkenheid is daarbij heel belangrijk. De meeste kinderen worden 's morgens met de nodige moeite in een taxibusje gezet en je kunt als ouder niet even bij ons binnenlopen om te vragen hoe het met hun zoon of dochter gaat. Dat is een groot verschil met het reguliere onderwijs.'

'Daar komt bij dat veel ouders al een heel traject hebben doorlopen met hun kind en vaak 'hulpverleningsmoe' zijn. Het is dan belangrijk om ze goed geïnformeerd te houden, vooral de positieve dingen te benoemen en ze niet te overvragen.'

'Per leerling en ouders is de gewenste betrokkenheid verschillend. Welke contacten leg je? Wat deel je wel en niet mee? Hoe hou je het behapbaar voor de ouders? Daarom zijn we vanuit Zuiderbos oudercontact en de ouderbetrokkenheid in het algemeen aan het bekijken. Wat willen de ouders? Willen ze drie keer per jaar naar school komen voor een gesprek of is een keer voldoende? Willen ze telefonisch contact, per e-mail of liever even binnenlopen? Het is goed om dat aan het begin van het schooljaar te inventariseren, zodat je daarop kan inspelen. Daarnaast willen we kijken of we gespreksformats kunnen introduceren, zodat iedereen op dezelfde manier communiceert.'

'Het OPP (het Ontwikkelings Perspectief Plan) is een goede leidraad waarmee we de voortgang van de leerling kunnen volgen, samen met de ouders. In dit document staan de korte- en langetermijndoelen. Aan het eind van een schooljaar staan hier ook de ondersteuningsbehoeften in voor de vervolgschool of de vervolgklas. Door dit samen met de leerling en de ouders af en toe door te nemen, staan alle neuzen weer dezelfde kant op.'

'Over oudercontact moet je niet al te veel poeha maken. Voor de kinderen zelf is het ook belangrijk dat ze weten dat contact met de ouders normaal is. Dus niet stiekem ergens gaan bellen, maar de leerling informeren: ik ga even met jouw moeder bellen, want dat had ik afgesproken. Ik hoop dat zowel leerlingen als ouders uiteindelijk meer rust krijgen, wanneer ze zien dat ouderbetrokkenheid op het speciaal onderwijs ook positief kan zijn.'

Andrea, zorgcoördinator vmbo en Anke, gedragswetenschapper Zuiderbos Vught - Ontwikkelkaarten

Anke: *‘Zuiderbos staat bekend om de doelgroep, het gedrag en de zorg die daarbij hoort. Maar we zijn nog steeds een school en moeten ons vooral richten op goed onderwijs. De vraag blijft echter: hoe onderscheiden we ons? Met de ontwikkelkaarten zijn we in staat explicieter in te zoomen op didactische ontwikkelingen. De meerwaarde zit in het beantwoorden van de grote ondersteuningsbehoefte van de leerling in het onderwijs. Daar zijn we immers als Zuiderbos verantwoordelijk voor.’*

‘De ontwikkelkaarten zijn vooral voor de leerling zelf, gericht op het bevorderen van de didactische vaardigheden. Voor de meest voorkomende factoren is een ontwikkelkaart gemaakt, zoals faalangst of afleidbaarheid. Op zo’n kaart staan de krachten en belemmeringen van de leerling met betrekking tot die factor en wat hij of zij nodig heeft om beter te kunnen leren. We willen de leerling inzicht geven in en eigenaar maken van zijn of haar ontwikkeling. Wat doet de leerkracht en wat kan ik zelf doen?’

Andrea: *‘In onderwijsland is er een wildgroei aan boeken, tools en programma’s om behoeften van leerlingen aan te pakken. En iedere leerkracht werkt met zijn of haar eigen middelen en strategieën. Maar daardoor moet je als reguliere school, buitenschoolse opvang of speciaal onderwijs voor elke leerling steeds opnieuw het wiel uitvinden. Met de ontwikkelkaarten is dat niet meer nodig. Je praat dan allemaal in dezelfde taal en kunt gerichter zoeken naar wat een leerling nodig heeft.’*

‘Als een leerling moeite heeft met het maken van een lange rij sommen, kan een leerkracht zeggen: ik vind het niet belangrijk dat je de hele rij sommen maakt, maar kijk eens of je er twee goed kan maken. De leerling ziet dan: er wordt rekening met mij gehouden en er wordt ingezoomd op wat ik goed kan.’

Anke: *‘We moeten natuurlijk samen met de leerling blijven kijken of we verbetering zien of dat er andere dingen nodig zijn. Zijn er bijvoorbeeld kaarten die weinig tot niet ingezet worden? Zijn er kaarten die ontbreken?’*

‘Er zit ook onderscheid in de ontwikkelkaarten. Enerzijds zijn er ondersteuning die een leerling blijvend nodig heeft en die je dus goed overdraagbaar moet maken. Anderzijds kan een leerling bijvoorbeeld faalangst hebben, maar op gegeven moment merken: als ik de juiste hulp en de juiste mensen om me heen heb, word ik zekerder van mezelf. Misschien is de ontwikkelkaart voor faalangst op den duur niet meer nodig.’

Andrea: *‘De ontwikkelkaarten zijn wat ons betreft ook op andere scholen toepasbaar. Hoe goed zou het zijn als een reguliere school een kind doorverwijst naar Zuiderbos en precies kan aangeven waar het kind op uitvalt? Als zij de ondersteuningsbehoefte in kaart hebben, begrijpen wij ook beter wat we moeten doen. Van de leerkrachten op Zuiderbos die de ontwikkelkaarten in gebruik hebben, horen we vooral positieve geluiden. Ze geven aan dat het helpen is en inzicht geeft. Ook de leerling voelt zich gehoord.’*

Anke: *‘Zuiderbos is er in eerste instantie niet voor de zorg, onze rol is juist ervoor zorgen dat de leerlingen passend onderwijs krijgen. Didactiek mag wat mij betreft dan ook een middel zijn om gedragsverandering te bewerkstelligen.’*

Andrea: *‘Voor de kinderen van Zuiderbos hoop ik dat ze met behulp van de ontwikkelkaarten inzicht krijgen in zichzelf. Dat ze bewust zijn van hun valkuilen. Maar ook hoe ze die kunnen compenseren met hun krachten.’*

Aan het woord is een leerling van havo 4 Zuiderbos Vught:

'Ik ben Philip en ik ben 16 jaar. Ik zit sinds vorig jaar op Zuiderbos en ik vind het er fijn. Ik kom van het gymnasium en daar werd ik best uitgedaagd qua leerstof. Hier is dat iets minder, maar het is hier wel beter voor mij als persoon.'

'Ik gebruik een ontwikkelkaart voor mijn faalangst. Heel vaak raak ik gestrest of ik de stof wel goed ken die in de toets komt. En ik voel veel druk om te presteren. Mijn verwerking is iets trager, dus ik ben soms wat langzamer met vragen beantwoorden. Samen met mijn mentor kijk ik op basis van de ontwikkelkaart voor faalangst wat er goed gaat of wat ik moeilijk vind en wat ik dan nodig heb.'

'Zo kan ik bijvoorbeeld toetsen voorbespreken met de docent, zodat ik beter weet wat ik moet doen. Dan ga ik een stuk rustiger te werk. Of ik krijg meer tijd voor de toets. Het komt ook wel voor dat ik soms dichtklap tijdens een toets en dat ik het even niet meer weet. Dan mag ik de toets ook een andere keer maken. Zo had ik laatst met een economietoets een beetje de angst dat ik het niet goed zou doen. Maar samen met de docent mocht ik het hele hoofdstuk nog een keer doornemen. Toen heb ik alsnog een 7,8 gehaald.'

'Het is fijn om met de ontwikkelkaarten te werken omdat je alles kunt bespreken met je mentor. Het is heel flexibel. En ik weet nu dat als ik me goed voorbereid, het een stuk beter gaat. Je kunt het dus zelf een beetje in eigen hand nemen, dat werkt wel.'

'Ik hoop dat ik door het gebruik van de ontwikkelkaart voor mijn faalangst minder gestrest raak en dat ik beter voorbereid ben. Of stel dat ik niet voorbereid ben, dat ik dan toch probeer het zo goed mogelijk te doen. En dat ik me er niet meer druk over maak.'

Marloes, leerkracht havo Zuiderbos Vught – OR2

'Elke school is verplicht om te werken aan de vaardigheden van een leerling in sociaal emotionele en maatschappelijke competenties. Bovendien moeten deze vaardigheden meetbaar zijn. Daar zijn we bij Zuiderbos volop mee bezig, maar we willen wel graag doelgericht werken. Nog niet alles is nu goed vastgelegd en het is belangrijk dat we met de leerlingen die lijn blijven volgen om uiteindelijk hun doelen te halen.'

'Het is een uitdaging om dat concreet te maken, want veel ervan is natuurlijk subjectief. Een leerling kan bij het ene vak heel goed samenwerken en bij het andere vak niet. Dus je moet het van meerdere kanten bekijken. We hebben een inventarisatie gedaan van belangrijke thema's voor onze doelgroep binnen de OR2 standaard. Thema's die naar voren kwamen zijn bijvoorbeeld zelfregulatie, autonomie en probleemoplossend handelen. Uit het onderzoek bleek bovendien dat competenties zoals samenwerken wel belangrijk zijn, maar dat zelfregulatie en autonomie eerst op orde moeten zijn, voordat je goed kunt samenwerken met iemand.'

'De volgende stap is dat we een meetinstrument gaan ontwikkelen. Hiervoor stellen we vragen op voor elk thema, zodat je inzichtelijk maakt waar een leerling goed op scoort. De kunst is om het klein te houden, maar wel bij de kern te pakken. We willen zoveel mogelijk data en informatie van een leerling over wat hij wel of niet goed kan. Daarom werken we ook met gedragswetenschappers die veel kennis hebben over de verschillende thema's.'

'Voor leerlingen is het bijhouden van deze vaardigheden een nuttig middel, want zij kunnen op deze manier veel doelgericht werken. Zeker leerlingen die de wens hebben om terug te keren naar het reguliere onderwijs of een bepaalde opleiding willen doen. Je kunt dan makkelijker zeggen: als je dit wil gaan doen, dan heb je deze vaardigheden nodig. Dan weet een leerling waar hij of zij aan kan werken. Ook voor de ouders is het goed om in beeld te brengen waar de leerling staat op het gebied van sociale of emotionele competenties.'

Anne, orthopedagoog Zuiderbos Vught – Commissie van Begeleiding

'De Commissie van Begeleiding is het hoogste orgaan van de school. We kijken naar in- en uitstroom en naar de processen op school. Ook bijzondere casussen van leerlingen worden inhoudelijk besproken. En we houden ons natuurlijk bezig met de beleidsvorming van Zuiderbos. Waar willen we als school naar toe?'

'In de commissie zitten mensen met verschillende achtergronden. Ik zit erbij als orthopedagoog en ik kijk vooral naar de inhoud. Als we bijvoorbeeld een nieuwe aanmelding krijgen, kijk ik kritisch naar het behandelplan. Kunnen wij bieden wat de leerling nodig heeft? Zijn wij de juiste plek voor die leerling? Daarnaast zitten ook trajectbegeleiding, intern begeleiders, zorgcoördinatoren en directie bij de commissie. Zo heeft ieder zijn eigen expertise.'

'In Veldhoven werken we dit jaar als pilot met een tussenoverleg. We merkten dat we in het CvB heel veel tijd kwijt waren met het bespreken van inhoudelijke aanmeldingen, terwijl het CvB er juist vooral is voor besluitvorming en beleid. In het tussenoverleg zitten naast mijzelf ook een trajectbegeleider, psychodiagnostisch medewerker, intern begeleider en zorgcoördinator. Hier bespreken we eventuele aanmeldingen of inhoudelijke casussen voor, zodat daar niet te veel tijd in gaat zitten bij het CvB.'

'Het Zuiderbos college blijft onderwijs, dus we zullen ook niet op de stoel van de zorg gaan zitten. Maar we hebben die zorgpartners wel hard nodig. De meerwaarde zit in de samenwerking. Zolang wij met onze onderwijskundige expertise blijven kijken en de zorg met hun specialisme, is er een goede balans. Door het werken met de doelgroep is er op Zuiderbos veel kennis van psychiatrie, maar het uitgangspunt is dat wij onderwijs bieden.'

'We lopen er vaak tegenaan dat een leerling is uitbehandeld in de zorg omdat bijvoorbeeld de doelen voor dagbehandeling gehaald zijn, of het diagnostiektraject is afgerond. Maar de zorg is heel erg vraaggericht. Zolang ouders de vraag stellen, kan er zorg geleverd worden. En daar zit de lastigheid met onze doelgroep. Niet alle ouders zijn in staat om zo'n zorgvraag te stellen. En zorgaanbieders kunnen niet verder als ouders of leerling in de weerstand zit. Als je als onderwijs daaraan gekoppeld zit, is dat lastig.'

'Als Commissie van Begeleiding werken we toe naar de onderwijsresultaten die vanuit de inspectie gesteld worden. Onze school moet goed gevuld zijn, maar we moeten wel kritisch blijven op het aanname beleid. Ook moeten we naar de toekomst kijken. Leerlingen krijgen nu veel verschillende vormen van onderwijs en daar willen we zoveel mogelijk op aansluiten. Dat vraagt om maatwerk, maar wel binnen de kaders van de school.'

'Een uitdaging is wat mij betreft om te proberen minder vanuit de klassenstructuur te denken binnen het vso. We hebben te maken met leerlingen van praktijkonderwijs tot havo. Het kan zijn dat je vier of vijf verschillende niveaus in een klas hebt met verschillende leerjaren. Misschien is het juist goed om leerlingen bij elkaar te zetten die hetzelfde leerdoel hebben. Maar daarin zijn we nog aan het zoeken.'

'Er zijn leerlingen die bij wijze van spreken vechtend en schreeuwend binnen komen bij Zuiderbos en heel klein beginnen met een uurtje onderwijs in de week vanuit de individuele leerroute. Maar inmiddels draaien zij nu klassikaal mee, halen ze goede cijfers en laten goed gedrag zien. Dat zijn mooie verhalen.'

Margreet, leerkracht basisonderwijs Zuiderbos Vught - Van regulier naar speciaal onderwijs

'Omdat speciaal onderwijs vaak een van de laatste schakels is in het proces, zijn leerlingen – maar ook ouders – heel opgelucht als ze hier komen. Sommige leerlingen hebben al een lange weg achter de rug of hebben misschien een lange poos thuisgezeten. Hun ontwikkeling staat niet alleen stil, maar gaat zelfs achteruit.'

'Op Zuiderbos zien ze dat er kleine groepen zijn, dat er structuur is en duidelijkheid. Dat geeft een kind houvast en rust. Voor een leerling is het grote verschil met regulier onderwijs dat ze hier niet 'mee moeten met de groep'. Alles is op de leerling aangepast. We kijken wat de leerling nodig heeft en bouwen van daaruit verder aan de ontwikkeling.'

'Het belangrijkste is dat een reguliere school vroeg aan de bel trekt als ze zien dat een leerling stagneert in zijn of haar ontwikkeling. Dat is voor de leerling én voor de leraar beter. Hier staan we met z'n tweeën in de klas en is er tijd om even een gesprekje te voeren met een leerling of in een veel lager tempo te werken als dat nodig is.'

'Ik zou graag veel meer een netwerk willen vormen rondom een leerling met alle betrokken partijen. Als een buitenschoolse opvang bijvoorbeeld heeft uitgevonden wat goed werkt bij een leerling, laten we dat dan vooral overnemen. Dat is alleen maar fijn. Alle zorgaanbieders waar het kind en de ouders mee te maken hebben, moeten elkaar goed informeren en vooral versterken. Die wederkerigheid tussen regulier en speciaal onderwijs is belangrijk. Daar is nog een grote winst te behalen.'

'Mijn hoop voor onze leerlingen is dat ze weer in ontwikkeling komen en tot rust komen. Ik geniet enorm als ik dingen bereik met de groep, ook al zijn het maar hele kleine stapjes. Je jas ophangen, iemand anders een compliment geven. Dan wordt het weer positief en ervaren ze: school kan ook leuk zijn. Dan hebben we al zoveel bereikt!'

Bas, leerkracht vmbo individuele leerroute Zuiderbos Vught

'De individuele leerroute helpt leerlingen van praktijkonderwijs tot en met havo die niet of nauwelijks naar school komen weer met hun schoolse vaardigheden. Dat kan te maken hebben met psychiatrische problematiek of met leerstoornissen die nog niet ontdekt zijn. Wij proberen die leerlingen weer in de klas op Zuiderbos te krijgen. Bij de Individuele leerroute krijgen de leerlingen geen klassikaal onderwijs, maar concentreren we ons op de schoolse vaardigheden.'

'Het merendeel van de leerlingen die deze route volgen, stromen door naar een andere klas bij Zuiderbos. Als een leerling alle dagen van half 9 tot 12 op school kan zijn, dan zou hij of zij klaar moeten zijn om de overstap naar een 'reguliere' klas op Zuiderbos te maken.'

'Het belangrijkste is dat we werken aan kleine subdoelen. Een doel kan bijvoorbeeld zijn dat de leerling gewoon op school aanwezig is. Dan hoeft hij of zij nog niks te leren, maar gaat bijvoorbeeld muziek luisteren of tekenen. Het zijn allemaal kleine stappen naar een groter doel, die de leerling ook durft te zetten. Het is nét buiten hun comfortzone, maar wel met één stap te halen. En dat breiden we dan steeds verder uit.'

Voorwaarde is wel dat leerlingen gericht zijn op het zetten van de volgende stap. Als ze alles precies willen hebben zoals ze het willen hebben, dan gaat het niet lukken. Een leerling moet de bereidheid hebben om te willen veranderen. Als dat door je psychiatrische problemen niet lukt, dan is het natuurlijk wel een stuk moeilijker. En, net zo belangrijk, ouders moeten ook mee bewegen. Soms hebben ouders andere verwachtingen voor hun kind. De basis van een goede samenwerking is dat je je verwachtingen uitspreekt naar elkaar. Maar ik kan me voorstellen dat het voor ouders soms ook moeilijk is. Zij moeten het toekomstbeeld dat ze van hun kind hadden toch loslaten.'

'De problematiek kan bij een leerling dermate groot zijn, dat zorg belangrijker is dan school. Dan zijn ze bijvoorbeeld aangesloten bij Herlaarhof en staan ze op een wachtlijst voor therapie. Eigenlijk zou je willen dat die therapie tegelijkertijd met de school integraal vorm krijgt. Maar die afstemming met zorg, school, gemeente en ouders is een hele puzzel. Een leerling kan ook naar de dagbesteding gaan en daar met nog minder druk het schoolse weer proberen op te pakken. Hiervoor werken we samen met Buro3o en ben ik daar vier ochtenden per week aanwezig om deze leerlingen verder te helpen.'

'Bij de Individuele leerroute hebben we met een jongen een traject van 1,5 jaar gehad. Elke stap moest bij hem heel langzaam gezet worden. Uiteindelijk is het toch gelukt dat hij naar praktijk klas 4 is gegaan en zal uitstromen naar arbeid. Hij accepteert nu dat hij geen volledige week kan werken, maar dat hij in ieder geval aan het werk is. Hij voelt zich nu competent. Het is mooi dat we die switch van zijn verwachtingen naar de realiteit samen hebben kunnen maken.'

'Uiteindelijk hoop ik voor elke leerling individueel dat ze op een plek terecht komen waarbij ze kunnen zeggen dat ze tevreden zijn. Iedere leerling moet toch zijn of haar eigen plek in het onderwijs vinden. Onze leerlingen hebben het al moeilijk en moeten er extra hard voor werken om alles weer in balans te krijgen. Ik heb veel respect voor die inspanning.'

Kelly, leerkracht vmbo Zuiderbos Helmond – Entree opleiding MBO 1

'Mbo 1 Entree is een assistentenopleiding waarbij de leerling uiteindelijk - als het lukt - een combinatie van 3 dagen praktijkstage en 2 dagen school volgt. Onze doelgroep stroomt niet zomaar door naar mbo 2 of een betaalde baan, die stap is vaak te groot. Om die stap kleiner te maken, kijken we hier naar wat ze nodig hebben om sterker de maatschappij in te kunnen. Daarom zijn we een samenwerking aangegaan met Job Factory.'

'De leerlingen volgen hier praktijklessen die de werkelijke arbeidssituatie zoveel mogelijk nabootsen, maar waarbij ze nog wel de sturing en begeleiding krijgen die ze nodig hebben. Dit is een pilotjaar, maar we zien al dat de leerlingen die hier zitten en vervolgens naar een externe stage gaan, wel wat steviger in hun schoenen staan.'

'We kijken hier goed naar wat een leerling nodig heeft. Misschien lukt het nog niet om volledige dagen naar school te gaan, wat heb je daarvoor nodig? Of ze vinden bijvoorbeeld de stage erg spannend. Leerlingen hier hebben vaak geen idee wat er van ze wordt verwacht als ze ergens stage gaan lopen. Het matcht vaak niet met de realiteit. Wat ze willen of denken te kunnen, moet passen bij hun capaciteiten en kwaliteiten. Inzicht geven in wat ze wel kunnen is dus belangrijk. We horen terug van de leerlingen dat dat werkt, want ze voelen zich hier echt gehoord.'

'Dit jaar hebben we voor het eerst de 'Carrousel' ingezet. De eerste acht weken van de opleiding gaan we met onze leerlingen op werkbezoek bij bedrijven en gaan we naar mbo's. Daar zien ze wat er wordt verwacht en wat er van ze wordt gevraagd. Zo krijgen ze een beter beeld van de wereld om hen heen. Ook al vind je het werken in een magazijn niet leuk of ga je dat niet doen, dan is het nog steeds goed om te zien. Bovendien leren ze hierbij sociale vaardigheden: hoe stel ik een goede hulpvraag, hoe ga ik om met uitgestelde aandacht, hoe maak ik contact met iemand?'

'Tijdens de Entree opleiding krijgen de leerlingen zelfvertrouwen en inzicht in hun eigen kwaliteiten en valkuilen. Ze leren heel veel, als je ziet waar ze vandaan komen. De afstemming met een vervolgschool of arbeidsplaats is daarom ook heel belangrijk. Er zijn altijd nog dingen die een leerling ook daar nog nodig heeft. Daarom vragen we nog regelmatig hoe het met de leerling gaat, als hij of zij is uitgestroomd naar werk of mbo 2.'

'Bij de Entree opleiding werken we samen met de Korenaar, ook een VSO. Hiermee hopen we te bereiken dat meerdere leerlingen met hetzelfde profiel zoals horeca of techniek, bij praktijkopdrachten meer interactie met elkaar kunnen hebben en het er samen over kunnen hebben.'

'Ik hoop voor de leerlingen die de Entree opleiding volgen, dat ze met een goed gevoel naar zichzelf kunnen kijken, dat ze hard gewerkt hebben en daar trots op mogen zijn. Dan is ons doel bereikt.'

Coen – leerkracht/stagebegeleider Zuiderbos Vught – Traject Meters maken

'Voor leerlingen bij wie het onderwijs niet helemaal lekker gaat, zijn er ook mogelijkheden om te gaan werken. Deze leerlingen gaan dan niet meer naar het mbo, maar kunnen met het project Meters Maken, dat is ingezet door de gemeente, wel een praktijkverklaring halen bij een stagebedrijf.'

'Samen met de leerling kijk ik welke praktijkopleiding hij of zij zou kunnen doen in het bedrijf waar ze stage lopen. Een leerling wil bijvoorbeeld etaleur worden of automonteur. Om een praktijkverklaring te krijgen, is het noodzakelijk dat de werkgever een erkend leerbedrijf is. Wij zorgen er dan voor dat dat gebeurt, zodat de leerling een praktijkdiploma kan halen. Ik ben heel enthousiast over dit traject, want dit werkt voor onze leerlingen. Ik kan ze iets bieden en ik kan ze motiveren om te gaan werken.'

We werken voor dit traject nauw samen met SBB. (Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven) Dit is een landelijke organisatie die beroepsonderwijs verbindt met het bedrijfsleven. Zij bekijken bijvoorbeeld of de match van leerlingen van het beroepsonderwijs klopt met die van het bedrijfsleven. Ook helpen adviseurs van SBB de verschillende bedrijven om te kijken of ze aan de eisen van de praktijkopleiding voldoen, zodat onze leerlingen een diploma kunnen krijgen. Voorheen waren er verschillende kenniscentra per branche, nu is dat een landelijke organisatie geworden. Dat werkt voor mij natuurlijk wel een stuk prettiger.'

'Als leerlingen van Zuiderbos 16 zijn, melden wij ze aan het UWV. Dit heeft veel voordelen voor de bedrijven waar onze leerlingen stage gaan lopen of werken. Mocht een leerling tijdelijk uitvallen of ziek worden, dan beschikken ze bij het UWV over alle gegevens en nemen ze het proces over. Bovendien kunnen werkgevers gebruik maken van jobcoaches en krijgen ze allerlei subsidies.'

'Voor een leerling van onze doelgroep blijft het een traject met hobbels en hindernissen. Het is steeds weer maatwerk, zowel voor de leerling als voor de gemeente waar ik mee samenwerk. Elke leerling is natuurlijk anders en bovendien heb ik te maken met 52 gemeentes die allemaal op hun eigen manier werken. Dat is wel een uitdaging soms. Uiteindelijk hoop ik dat leerlingen die het traject Meters maken volgen, hun plek vinden en gelukkig worden. Dat is voor iedere leerlingen anders, als je maar kijkt naar wat een leerling wél kan.'

Robbert, stagebegeleider Zuiderbos Helmond – Jobcoach

'Bij Zuiderbos ben ik leerkracht ondersteuner, ik doe mentorschap in de klassen en ik help leerlingen met stage- en arbeidsbegeleiding. Om mijn kennis over arbeidsbegeleiding te verbreden, heb ik vorig jaar de opleiding Jobcoach gedaan bij ELAN Learning. Het was een heel veelzijdige opleiding. Zo kwam het intakegesprek aan bod, maar ook de wet- en regelgeving en bijvoorbeeld gespreksvoering. Maar we gingen ook samen met de kandidaten we op zoek naar vacatures door organisaties te bellen of bij ze langs te gaan. Heel praktisch dus.'

'Op Zuiderbos bieden we de mbo 1 Entree opleiding. Leerlingen kunnen zich hier voorbereiden op een baan of bijvoorbeeld een mbo 2 opleiding. Of ze wel of niet hun diploma halen, ik begeleid hen in ieder geval naar een juiste baan als dat is wat ze willen. Ze kiezen dan meestal voor een baan in de horeca, zorg en dienstverlening, logistiek en transport of techniek.'

'Voor elke leerling is de begeleiding weer anders en er komt best veel bij kijken. De wet- en regelgeving verandert bijvoorbeeld heel vaak, maar je moet wel precies weten op welke voorzieningen een kandidaat recht heeft. Daarnaast hebben onze leerlingen vaak te maken met psychische problematiek en diagnoses. Wat doe je met iemand die borderline heeft tijdens een gesprek? Hoe bereid je de toekomstige werkgever daarop voor?'

'Van de leerlingen die willen gaan werken, hebben wij de mogelijkheden en beperkingen goed in beeld. En met de kennis die ik inmiddels heb opgebouwd van instanties en organisaties, kunnen we vaak een goede match maken. Soms ga ik met leerlingen gewoon adresjes af en dan vindt er wellicht een gesprek plaats. Ik probeer dan zo veel mogelijk naar achteren te leunen, zodat de leerling zichzelf goed kan laten zien en horen. Wanneer de werkgever positief is, begint de leerling met een stage. Als dat van beide kanten bevalt, wordt het een baan. Mocht een leerling vastlopen of er gebeurt iets, dan ben ik de spil tussen alle partijen en kan ik daarin bemiddelen. Als de leerlingen eenmaal een baan hebben, begeleid ik ze nog vier tot zes maanden.'

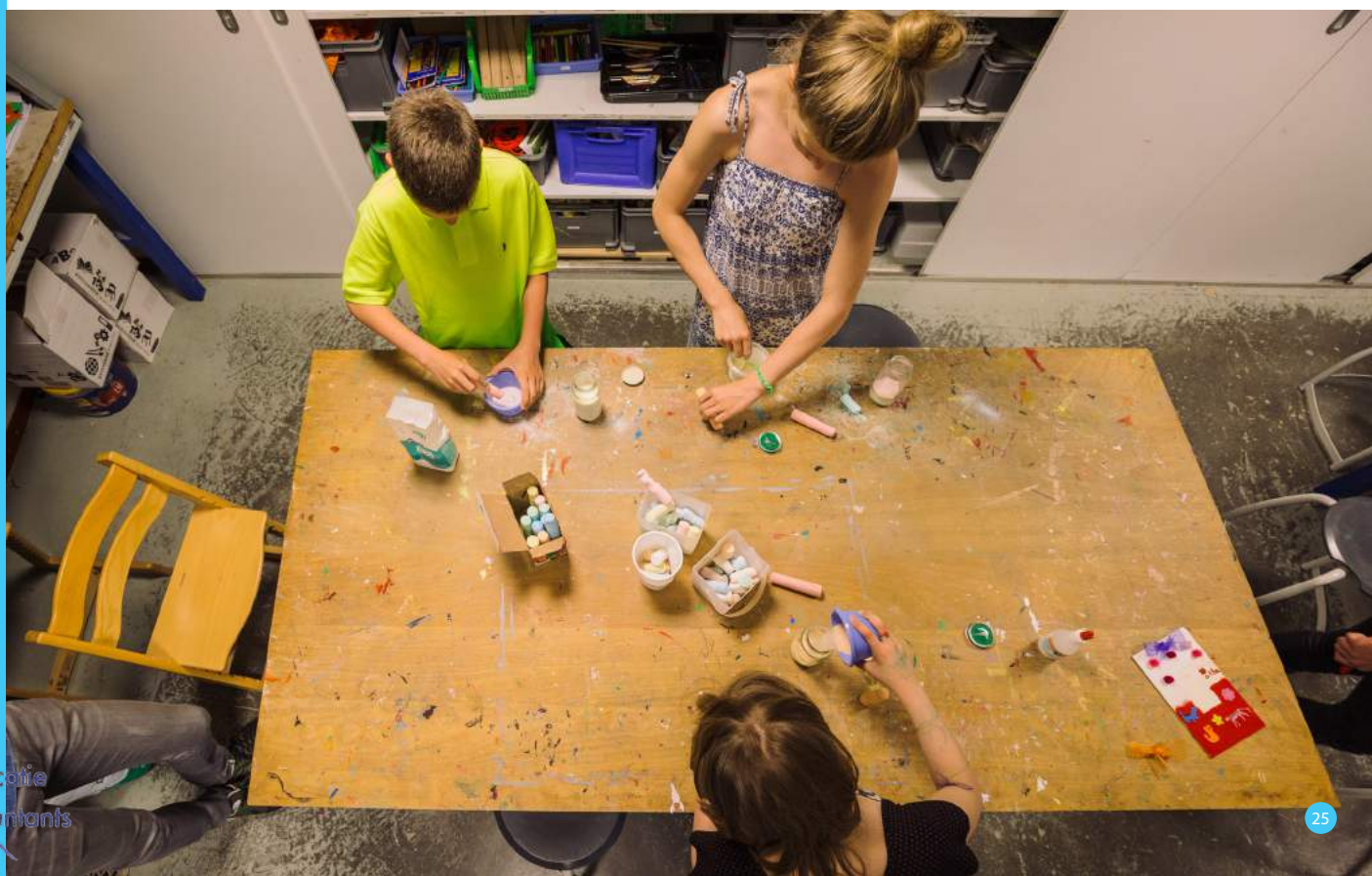

'Voor een leerling valt het niet altijd mee en is het vaak een traject van maanden met vallen en opstaan. Het is een grote stap naar zelfstandigheid. Ze komen van een heel beschermde omgeving waar ze keer op keer een nieuwe kans krijgen. Dingen die op Zuiderbos misschien nog eens kunnen, moet je niet in je hoofd halen op de werkvloer. Een grote mond of te laat komen wordt gewoon niet geaccepteerd. We willen ze dus goed voorbereiden op de volgende stap. We bouwen de werkdagen meestal op vanaf een paar uur tot bijvoorbeeld vier hele dagen. Dat is heel goed van zo'n leerling. Je happy voelen op de werkvloer en zelf je centen kunnen verdienen, is veel waard.'

'Die stap naar zelfstandigheid moeten de leerlingen ook zoveel mogelijk zelf maken. Vanuit school zijn we natuurlijk gewend om ouders heel erg te betrekken. Maar het is eigenlijk niet nodig en soms misschien zelfs beter als een leerling zo'n gesprek bij een werkgever alleen doet met mij als begeleider.'

'Als leerlingen vanuit Zuiderbos uitstromen naar een mbo en daar toch uitvallen, komen ze tussen wal en schip terecht. Deze jongeren vallen niet meer onder Zuiderbos. En dan komen ze thuis te zitten en kun je eigenlijk weer opnieuw beginnen. Dat is nog een enorme uitdaging als het gaat om het terugdringen van jeugdwerkloosheid. Zowel voor Zuiderbos als de gemeente en het samenwerkingsverband liggen er kansen om dat gat te dichten.'

'Voor de leerlingen van Zuiderbos hoop ik dat ze op een werkplek terecht komen waar ze gelukkig zijn en waar ze zichzelf als persoonlijkheid kunnen neerzetten. Ze hebben een lange weg bewandeld met hobbels en teleurstellingen. In een werksituatie horen ze er weer bij en kunnen ze iets toevoegen in de samenleving. Dat wij dat duwtje hebben kunnen geven in de juiste richting, daar gaat het om.'

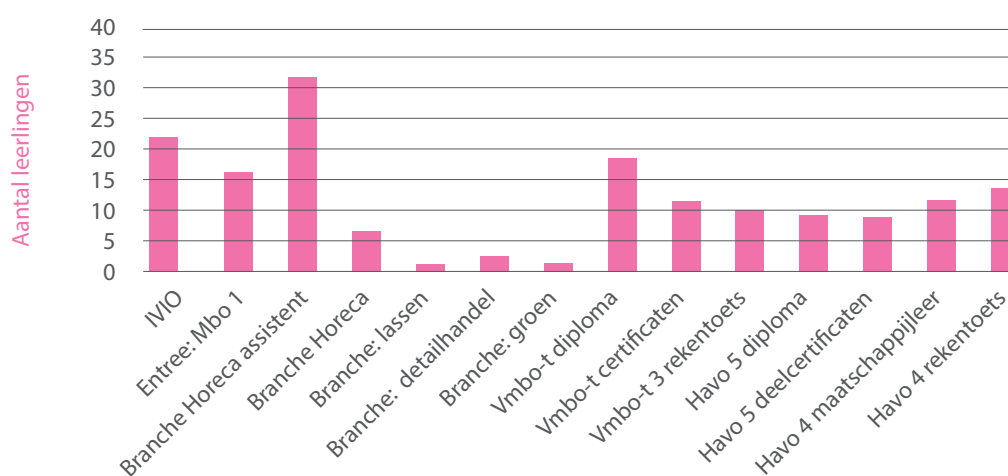
2.3 UITSTROOMBESTEMMING

Een van de kwaliteitsaspecten van goed onderwijs is de zorg voor een goede overdracht bij de uitstroom van leerlingen. Al jaren zorgt Zuiderbos voor een warme overdracht. Omdat Zuiderbos de warme overdracht cruciaal vindt voor het slagen van het traject van de leerling bekostigt zij de warme overdracht uit de eigen lumpsum. Onze basisonderwijs en voortgezetonderwijs leerlingen vonden in het schooljaar 2018-2019 een nieuwe plek op de volgende uitstroombestemming:

Uitstroombestemming Zuiderbosbreed 2018-2019	
Arbeid	15
Basisonderwijs	8
Dagbesteding	10
Havo	4
Hbo	5
Leerplichtonthefing	8
Mbo-niveau 1 + 2	28
Mbo-niveau 3 + 4	20
Praktijkonderwijs	3
Sbo	8
So	37
Thuiszitter, niet meer leerplichtig	5
Vavo havo	3
Verhuisd naar buitenland	2
Vmbo-b	10
Vmbo-t	8
Vso havo	8
Vso vmbo-b	12
Vso vmbo-t	25
Vwo	3
Zorg/behandeling zonder onderwijs	1

Op Zuiderbos zien we het als onze kernopdracht de verstoorde of gestagneerde ontwikkeling van leerlingen weer op gang te brengen. Voor onze oudere leerlingen van het vmbo-t en de havo betekent dit vaak dat we samen naar een diploma werken. Dit kan op verschillende manieren. De ene leerling haalt zijn diploma in één jaar de andere krijgt wat meer tijd en werkt gedurende twee jaar aan het behalen van de nodige deelcertificaten. De keuze voor het traject wordt samen met de leerling en ouders besproken. De onderbouwing van deze keuze is terug te vinden in het OPP van de leerling. Ook voor de leerlingen van onze praktijkafdeling is het mogelijk een diploma of certificaat te halen.

AANTAL GESLAAGDE LEERLINGEN
SCHOOLJAAR 2018-2019

Staatsexamens vmbo-t 2018-2019

30 examenkandidaten:

19 kandidaten opgegaan voor het diploma

11 kandidaten zijn opgegaan voor deelcertificaten

Resultaat:

16 kandidaten diploma behaald

3 kandidaten diploma behaald na herexamen

11 kandidaten opgegaan voor 31 deelcertificaten, waarvan 31 deelcertificaten zijn behaald.

Uitstroom van leerlingen die het volledige diploma behaald hebben

Totaal 19 kandidaten

12 leerlingen zijn doorgestroomd naar mbo-niveau 4

3 leerlingen zijn doorgestroomd naar het vso-havo

1 leerling is doorgestroomd naar mbo-niveau 3

1 leerling is doorgestroomd naar activerende dagbesteding

2 leerlingen zijn doorgestroomd naar reguliere arbeid

Staatsexamens havo 2018-2019

20 examenkandidaten

10 kandidaten opgegaan voor het diploma

8 kandidaten opgegaan voor deelcertificaten

2 kandidaten zijn niet opgegaan voor examen

Resultaat:

9 kandidaten diploma behaald

1 kandidaat is gezakt

8 kandidaten opgegaan voor 25 deelcertificaten, waarvan 25 deelcertificaten zijn behaald.

Uitstroom van leerlingen die het volledige diploma behaald hebben

Totaal 9 kandidaten:

5 leerlingen zijn doorgestroomd naar hbo

2 leerlingen zijn doorgestroomd naar mbo 4

2 leerlingen zijn doorgestroomd naar vwo

2.5 INTEGRALE SAMENWERKING MET ZORGPARTNERS

De leerlingen die naar Zuiderbos verwezen worden, lopen vast op verschillende leefgebieden. Tijdens het verblijf op Zuiderbos richten we ons op het behandelmilieu en het onderwijsmilieu. Het onderwijs op Zuiderbos wordt gegeven in een unieke en intensieve samenwerking met het Centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie Herlaarhof, maar in 2018 zien we dat we steeds meer integraal gaan samenwerken met ook andere tweedelijns zorginstellingen. De doelen van het onderwijs en de doelen van de behandeling vormen één geheel en worden op elkaar afgestemd om zo een meerwaarde te kunnen zijn in de ontwikkeling van het kind. Zuiderbos vertaalt de behandeldoelen naar onderwijsdoelen. We werken daarmee aan onderwijsdoelen en opbrengsten in het kader van de psychiatrische problematiek. In de inrichting en uitvoering van het onderwijs is dan ook één kind, één plan leidend. We zien dat integraal werken geen vanzelfsprekendheid is. Door de transitie jeugdzorg en de nieuwe behandelvormen en afspraken staat het integraal werken onder druk.

Aan het woord zijn drie ouders van de MR:

Hoe ervaren jullie de samenwerking met de zorgpartner?

Ouder 1: *Onze ervaring is positief, wel moet je de vinger aan de pols houden anders worden zaken vergeten of over het hoofd gezien. Wat ik vooral fijn vind is dat school en Herlaarhof onze dochters problematiek kennen en dat hier gezamenlijk wordt op ingespeeld, zodat zij verder kan groeien.*

Ouder 2: *Herlaarhof is een kwestie apart wij ervaren dat of de werkdruk daar te hoog is of er is in de organisatie niet altijd de juiste afstemming is. De plan van aanpak heeft een nogal lange aanloop. Voorbeeld Wij zijn sinds juni vorig jaar bezig om ons kleinkind in behandeling te krijgen en nu pas zijn de onderzoeken gaande en dus nog steeds geen behandelplan.*

Ouder 3: *Die is er wanneer ik ernaar vraag of we hebben een MDO.*

Eline, intern begeleider Zuiderbos Helmond – Samenwerking met buiten

'We hebben heel veel geïnvesteerd in het zichtbaar zijn voor andere scholen en organisaties en we merken dat we sneller worden gebeld met vragen of om gewoon even te sparren. Of om de vraag te stellen: wat is nu de beste plek voor deze leerling? Het komt ook voor dat de school er met de ouders niet helemaal uitkomt en ze hebben een onafhankelijk iemand van Zuiderbos nodig hebben om te kijken naar wat er precies speelt.'

'Alle verschillende partijen moeten heel goed afgestemd zijn op elkaar. We zijn afhankelijk van gemeente en van zorg en dat maak het soms lastig. Ik zou het iedereen gunnen dat we sneller kunnen schakelen. Met Herlaarhof kunnen we bijvoorbeeld heel efficiënt werken, maar ook die gaan steeds kortdurender werken. Dan wordt het overgedragen aan andere partners en daar is de samenwerking weer anders.'

'We zijn met z'n allen aan het zoeken naar de beste manier en we zijn gezamenlijk aan het kijken naar complexe doelgroepen. Het is fijn dat we daar als Zuiderbos steeds meer over mee mogen denken. Het overdragen van kennis tussen alle partners is dan ook essentieel. Bijvoorbeeld rondom psychiatrische stoornissen of de aanpak van het speciaal onderwijs.'

'Ik zou het liefst iemand hebben bij de gemeente of in het onderwijs die op die twee vlakken gecombineerd gaat werken, waarin echt gezamenlijk gekeken gaat worden naar het belang van het kind. Het gaat altijd over welk onderwijs of welke zorg passend is voor een leerling, maar ik vind het ook een van onze taken om deze leerlingen een stukje levensgeluk te geven.'

2.6 OZAPP

OZAPP is een onderwijs zorg arrangement voor jongeren met (vermoedelijk) psychiatrische problemen die moeilijkheden ervaren in het onderwijs. Een OZAPP traject combineert onderzoek, behandeling en onderwijsondersteuning, terwijl de leerling in de eigen omgeving blijft.

Aan het woord zijn medewerkers van het Jeroen Bosch College & BS de Dromenvanger om hun ervaringen met u te delen:

Wat is jullie ervaring met OZAPP?

'Over het algemeen heb ik goede ervaringen met OZAPP-trajecten.'

'Wij hebben een aantal keren gebruik gemaakt van OZAPP. Door deze trajecten is het heel goed gelukt om het gehele systeem rondom de leerling mee te krijgen naar stappen die nodig zijn. De trajectbegeleider kan door zijn expertise maar ook door afstand (objectiviteit) heel veel toevoegen aan het proces dat ouders met name doormaken rondom acceptatie van de problematieken. Met ons hebben ze al vaak aan tafel gezeten (insteek: verbinding en zo goed mogelijk begeleiden binnen de school binnen onze mogelijkheden). Het is goed dat er op een bepaald moment een expert aan tafel komt.'

Wat is goed gegaan?

'De casussen waarbij het lukt om samen met ouders heel gestructureerd samen te werken, lukt het om een voorgenomen planning voor opbouw te volgen. Voor alle partijen is het prettig als de regie hiervoor bij de OZAPP-er ligt. Dat stukje regie geven ouders en / of leerling niet gemakkelijk af. Maar als een OZAPP-er dat vertrouwen kan geven lijkt het zelfs een opluchting voor hen als ze het mogen overdragen.'

'In de overlegmomenten heeft de trajectbegeleider ouders, begeleiders en school goed meegenomen in het de stappen die nodig zijn door bijvoorbeeld opties te benoemen die mogelijk zijn. Vertellen wat de school al goed doet en waar we als school aandacht aan moeten besteden.

Heel belangrijk om te noemen vind ik het overleg tussen de trajectbegeleider en Herlaarhof, waardoor de vervroegde intake en inzet snelle thuisbegeleiding tot stand kwam bij meerdere trajecten.

Wij waren zeer tevreden over de inzet van OZAPP. Ook de snelheid waarmee het traject steeds opgestart werd. Ook fijn dat dezelfde trajectbegeleider op school kwam voor de diverse trajecten. Hij kent de school en kende zelfs soms de groep/leerkrachten, waar het kind in zat al omdat een andere leerling eerder een traject had gehad.

De observaties met aanknopingspunten voor acties waren helder en praktisch toepasbaar.'

Wat kan beter?

'De opstart van het traject is afhankelijk van het moment dat de zorg start. Helaas bestaan daarvoor lange wachttijden. Wij zien leerlingen in die periodes vaak nog verder weg zakken.'

'Bij alle trajecten de afgelopen tijd is alles naar tevredenheid verlopen. Natuurlijk is het lastig als een overleg met diverse mensen een keer verzet moet worden door ziekte. Het werd netjes gemeld.

Het vinden van een gezamenlijke datum voor overleg was eigenlijk het meest ingewikkeld door de volle agenda van de trajectbegeleider en mij.

In alle trajecten konden we het zelf binnen de school ook goed handelen (er liep al een licht arrangement), waardoor wij de trajectbegeleider ook niet te vaak hebben ingeroepen.'

Overige opmerkingen:

'Het is m.i. vooral belangrijk dat de bereikbaarheid van OZAPP zo blijft. Door meer stappen en formaliseren van aanmelding etc., zou het snel op kunnen starten in de knel kunnen komen en dat is juist een sterk punt.'

Louis, trajectbegeleider Zuiderbos Vught - OZAPP

'Vijf jaar geleden zijn we gestart met het OZAPP-traject. Dat staat voor Onderwijs Zorg Arrangement Psychiatrische Problematiek. Ons doel is om leerlingen van groep 1 tot en met 6 vwo die thuis zitten of waarschijnlijk thuis komen te zitten, weer terug in de klas te krijgen. Door goed samen te werken met relevante hulpverleners en behandelaars, kunnen we kijken naar de leerling zelf, de thuissituatie én het schoolstuk.'

'De aanleiding voor het OZAPP-traject is altijd een vermoeden of een diagnose van psychiatrische problematiek. Aan het begin van het traject brengen we op school de situatie van de leerling in kaart, waarbij we zoveel mogelijk de link leggen tussen onderwijs en behandeling of ondersteuning thuis. Wat speelt er bij deze leerling? Wat heb je al ingezet? Wat werkte wel en niet? Wat is de hulpvraag voor het stukje onderwijs op dit moment? Met de antwoorden op die vragen gaan we naar de behandelaar, die vervolgens kijkt welke ondersteuning de leerling nodig heeft.'

'Het is natuurlijk altijd de vraag of de school de specifieke ondersteuning kan bieden of dat ze er hulp bij nodig hebben. Waar kunnen we die hulp dan halen, hoe kun je dat organiseren? Maar soms kan een school niet bieden wat de leerling nodig heeft. De problematiek van een leerling kan te heftig zijn of de omgeving is niet passend genoeg. Dan kijken we waar het wel zou kunnen werken. Dat kan een andere reguliere school zijn, maar ook speciaal onderwijs zoals Zuiderbos.'

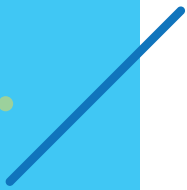
'Het grootste struikelblok is de wachttijd bij de hulpverlener. Als er een wachtlijst is van een half jaar om een leerling aan te melden, dan hebben we wel wat te overbruggen. In sommige gevallen zetten we dan een GGZ-psycholoog in die alvast meekijkt in de thuissituatie. Zo doen we een stap in de goede richting en kijken we meteen mee naar de beeldvorming van de leerling.'

'Bij een meisje dat een hele poos geleden het traject heeft gevolgd, waren problemen op school en thuis. Het vertrouwen van de ouders in de school was helemaal weg. Zowel de ondersteuning thuis als de ondersteuning op school hebben elkaar hierin goed aangevuld. Heel langzaam hebben we haar vertrouwen weer opgebouwd. We hebben haar de tools gegeven om zich staande te houden in een volle klas met leerlingen. Of bij docenten bij wie het soms wat lastiger ging. Het is een traject van ruim een jaar geweest, maar uiteindelijk ging het meisje weer zelfstandig hele dagen naar school. Het vertrouwen was hersteld, zowel bij de leerling als de bij de ouders. Dat zijn hele mooie trajecten.'

'Iedere situatie is anders. We kunnen nooit zeggen: dat werkte daar goed, dus dat kunnen we ook hier inzetten. Wat wel altijd blijkt: als partijen vanuit verschillende situaties samen aan tafel zitten, versterkt het elkaar. En dat is natuurlijk wat we altijd proberen. Ik hoop dat zoveel mogelijk kinderen die deelnemen aan het OZAPP-traject weer met vertrouwen in een reguliere schoolomgeving tot ontwikkeling komen. En als dat echt niet lukt, dat er een passende plek voor ze is.'

2.7 DE ZUIDERBOSACADEMIE

De Zuiderbosacademie is zich steeds meer gaan ontwikkelen als het dienstencentrum van Zuiderbos. Het aanbod is bedoeld voor medewerkers in het regulier of speciaal onderwijs en hiermee willen we een bijdrage leveren aan het behalen van de doelen van passend onderwijs. We ondersteunen onze onderwijscollega's bij het herkennen en erkennen van gedrag door steeds het gedrag te duiden door de signalen vanuit de cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling van kinderen samen te verbinden. We gebruiken hierbij het gedragsclassificatie model, het belastbaarheidsmodel en het didactisch model die op Zuiderbos ontwikkeld zijn en zich in onze praktijk heeft bewezen als effectief. In de Zuiderbosacademie werken mensen die zelf deelnemen aan het onderwijs op Zuiderbos. In 2017 was de Zuiderbosacademie één met de leergang, 'Arrangeren door classificeren'. Vanaf 2018 wordt het cursusaanbod vanuit Zuiderbos aan de academie toegevoegd.

Rian en Rob, opleidingscoördinator Zuiderbosacademie:

Rian: *'Essentieel op het Zuiderbos college is het gedragsclassificatiemodel van Paul Termaat. Dit model hebben we herschreven en daaruit is ongeveer vijf jaar geleden de eerste opleiding 'Arrangeren door Classificeren' ontstaan. Dat was het begin van de Zuiderbos Academie. De academie is bedoeld voor mensen met hbo-niveau in het regulier en speciaal basis- en voortgezet onderwijs. Soms geven we de opleiding aan hele teams van leerkrachten, maar tegenwoordig ook veel aan zorgcoördinatoren of intern begeleiders.'*

Rob: *'De kracht van de Zuiderbos Academie is niet dat we alleen maar kennis brengen, maar juist het zelf ontdekken bij de cursisten in werking stellen. Mensen leren het beste door hun eigen gedrag te ontdekken en te onderzoeken vanuit hun huidige kennis. Vaak wil men graag een antwoord op het gedrag van een leerling. Maar ze hebben daarbij niet helemaal in beeld wat ze zélf kunnen doen.'*
De volgende onmisbare stap van de opleiding is het toepassen van die kennis in de praktijk. Hoe krijg je het in de handen en hoofden van de leerkrachten? Hoe zorg je ervoor dat ze echt in de klas aan de slag gaan met de verschillende leerlingen? We proberen met de opleiding een cultuurslag te bewerkstelligen. Dat je in staat bent om aan je collega's de vraag te stellen: wat kan ik nou nog doen met het gedrag dat ik lastig vind? Deelnemers aan de opleiding moeten echt openstaan voor zelfreflectie.'

Rian: *'Die borging in de eigen schoolcultuur is belangrijk. Een opleiding van de Zuiderbos Academie moet geen map op de plank zijn, dat gaat niet werken. Daarom hebben we een keer in de zoveel tijd intervisie met de cursisten. Aan de hand van opgenomen videobeelden bekijken we samen met de andere cursisten het handelen van de leerkracht. Wat is er te zien op die beelden? Wat valt op? Komt dat overeen met elkaar?'*

Rob: *'De interactie tussen mensen is altijd weer anders. Daarom is het belangrijk om dat letterlijk in beeld te brengen en te onderzoeken. Dat je bekijkt wat het effect van jouw gedrag is op het gedrag van de kinderen.'*

Rian: 'Het moeilijke aan de opleiding Arrangeren door Classificeren is dat we cursisten enerzijds een kader willen geven door het uitleggen van het classificatiemodel. Maar anderzijds weten we dat leerlingen in verschillende situaties anders zijn én anders reageren op verschillende leerkrachten. Ik gun leerlingen een leerkracht die echt kijkt naar gedrag en hoe je daar mee omgaat. Ik hoop dat leerkrachten niet alleen meer durven te kijken naar het gedrag van leerling, maar ook naar hoe hun eigen gedrag hierbij kan helpen.'

2.8 KLACHTENAFHANDELING

Het kan voorkomen dat ouders of leerlingen ontevreden zijn over wat er gebeurt op school. We gaan dan met elkaar in gesprek. Eerst met de leerkracht en later eventueel met de directeur of het bestuur. Als dat niet tot een oplossing leidt dan kan de formele weg naar de klachtencommissie genomen worden. Zuiderbos heeft zich aangesloten bij de Landelijke Klachtencommissie van de GCB0. De klachtenprocedure staat vermeld in de schoolgids. Daarnaast is er een regeling Preventie Seksuele Intimidatie opgesteld. Dit document ligt op school ter inzage. Er zijn in 2019 geen officiële klachten bij directie, bestuur of via landelijke instanties ingediend.

3.

DE BESTE MENSEN

3.1 DNA VAN ZUIDERBOS

Wij vragen elke dag opnieuw veel van onze medewerkers en vinden dan ook dat we een goed en zorgvuldig personeelsbeleid moeten hebben. Op Zuiderbos is het belangrijk dat medewerkers optimaal kunnen presteren. Om dit te kunnen bereiken volgen we onze medewerkers in hun loopbaan op Zuiderbos. Van startende medewerker tot het pensioen, we zijn altijd op zoek naar de best passende aanpak om hun loopbaan te optimaliseren. Een aanpak die de persoonlijke ontwikkeling stimuleert, het welzijn vooropstelt en de organisatiedoelen verrijkt. In deze balans kunnen medewerkers en Zuiderbos excelleren.

Ons personeelsbeleid is direct verbonden aan onze interne kwaliteitszorg. Binnen ons kwaliteitszorgsysteem werken we met kwaliteitskaarten. Een van die kaarten is de kwaliteitskaart Personeel. Hierin staat beschreven wat wij onder goed personeel en goed personeelsbeleid verstaan. Het personeelsbeleid op Zuiderbos volgt de cao-po, maar kent ook een eigen beleid. Dit is uitgewerkt in diverse beleidsstukken.

Het DNA van Zuiderbos dat terug te zien is in het handelen van onze medewerkers is uitgewerkt in 3 identiteiten.

IK GA OP ZOEK

Ik zoek naar wegen buiten de gebaande paden, ik vraag hulp aan een ander en mijn netwerk.

Ik kijk kritisch naar wat ik doe en blijf me afvragen of ik de juiste aanpak hanteer.

Ik kan het niet helpen, het zit in mijn bloed!

IK ZOEK
BUITEN DE
GEBAADE
PADEN

IK KIJK
KRITISCH
NAAR WAT WE DOEN

HET ZIT IN MIJN BLOED

IK KAN HET NIET HELPEN

IK VRAAG
HULP

IS DIT DE JUISTE
AANPAK?

AAN EEN
ANDER

AAN MIJN
NETWERK

IK HEB KLASSE

Ik maak verbinding, ik heb een bijzondere aanpak, ik heb vakkennis, ik deel alle kennis met anderen, ik loop over van passie voor de doelgroep.

Ik wil slagen in onze missie!

IK HEB EEN
BIJZONDERE
AANPAK

IK HEB
VAKKENNIS

IK
DEEL
KENNIS

IK MAAK
VERBINDING

IK HEB
PASSIE

VOOR ONZE
DOELGROEP

IK WIL

SLAGEN IN ONZE MISSIE

Dat DNA, de deskundigheid van onze medewerkers waaronder die van onze directeuren is essentieel voor de ontwikkeling van Zuiderbos.

Mark, directeur Zuiderbos Helmond en Veldhoven - Onderwijskundig leiderschap

'Onderwijskundig leiderschap betekent voor mij dat je met de kennis en ervaring van pedagogiek en didactiek en alles wat daarmee samenhangt, je collega's en leerlingen in ontwikkeling brengt en het maximale uit ze haalt. Als directeur van de locaties Veldhoven en Helmond probeer ik altijd een heldere horizon te schetsen. Ik streef er zo veel mogelijk naar om samen die focus te bepalen.'

'Een van de dingen die ik belangrijk vind, is dat wij onderwijs bieden vanuit de context van de leerling. Om zo dicht mogelijk bij de werkelijkheid te gaan zitten waar de leerling vandaan komt, maar ook waar hij naartoe gaat. Het is onze taak goed te kijken naar de setting waar een leerling vandaan komt en daar op aan te sluiten. Samen met de juiste zorg brengen wij die leerlingen verder in ontwikkeling en bereiden we ze voor op de toekomst. De leerlingen van vso 2 die naar arbeid doorstromen, bieden we bijvoorbeeld een beroepsopleiding aan in een gesimuleerde werkomgeving. Zo begrijpen ze beter wat er straks van hen wordt gevraagd. Ik geloof daar echt in, dat beklijft beter bij de leerlingen.'

'Ik vind het ook bij onderwijskundig leiderschap horen dat ik mogelijkheden creëer en een stip op de horizon zet. Maar ik zet alleen de kaders. De collega's gaan zelf aan de slag om dat te realiseren. Zij moeten zich gesteund voelen in het ontplooiën van initiatieven. Kijken wat wel en niet werkt. En fouten maken mag, als ze maar proactief zijn en ondernemend zijn.'

'Mijn ambitie is om meer gepersonaliseerd leren door te voeren, zonder dat het individueel onderwijs wordt. Als een leerling meer rekenen nodig heeft, dan moeten we dat kunnen aanbieden. Ik zoek nog naar een aanvullend concept om meer maatwerk te kunnen leveren op de individuele leerbehoefte van het kind.'

'We werken heel veel samen met andere scholen en samenwerkingsverbanden in verschillende projecten. Zo participeren we in het Julius project, waarbij we kinderen die bijvoorbeeld autistisch én hoogbegaafd zijn, kunnen helpen. Ook ondersteunen we de Implusklas, een landelijk initiatief waarbij ouder en kind een dag per week samen op school in de klas zitten en begeleiding krijgen om kleine doelen te behalen.'

'Een uitdaging waar we nog mee te maken hebben, is onze positionering in de regio Den Bosch. Vroegsignalering en preventie zijn daarbij essentieel. Bij een reguliere school moet eerder een belletje gaan rinkelen dat ze ons kunnen inschakelen als een leerling een bepaalde behoefte heeft. Dat betekent dat we onze expertise kenbaar moeten maken en moeten inzetten op zichtbaarheid en betrouwbaarheid. Iedereen moet ons kunnen vinden en weten waar we voor staan.'

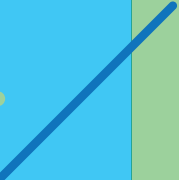

Els, directeur Zuiderbos Vught: – Onderwijskundig leiderschap

'Onderwijskundig leiderschap betekent voor mij je team enerzijds meekrijgen de juiste kant op, maar vooral ook volgen als zij met goede inzichten of argumenten komen. Als directeur word ik gevoed door collega's, ouders, leerlingen en maatschappelijke ontwikkelingen. Je moet als basis, als visie een zogenaamde 'kapstok' hebben, waar wil ik met de school naartoe? Als collega's met een idee komen, dan weet ik precies of het bij ons past en aan welk haakje het past.'

'Ik wil de autonomie grotendeels bij de mensen neerleggen. Ik schep de kaders, zo breed mogelijk. Maar hoe meer mensen zelf de ruimte pakken, hoe meer goede ideeën er komen. Het is belangrijk om samen met collega's te sparren over ontwikkelpunten. En ik hou ervan als een team verschillende kleuren van mensen heeft. Het is goed om het af en toe niet met elkaar eens te zijn, op voorwaarde dat je het bespreekbaar maakt. Dat is ook leiderschap.'

'Elk jaar stellen we ontwikkelpunten vast in het jaarplan. Daar worden projectopdrachten voor geschreven door een projectgroep. De mensen gaan daarmee aan de slag en dat evalueren we. Zo voorkomen we dat er op het so iets ontwikkeld wordt, wat op de havo misschien al bestaat.'

'De balans tussen zorg en onderwijs is altijd een punt van aandacht. Er zijn natuurlijk leerlingen waarbij zorg echt voortliggend is. Maar als je je klassenmanagement goed op orde hebt en je weet goed de les op te bouwen, dan zijn de ingrediënten aanwezig om voor de leerling het onderwijs zo optimaal mogelijk te houden. We willen onze leerlingen volgen, maar ook steeds prikkelen om de volgende stap in de ontwikkeling te zetten. Als dat lukt, zien we hele mooie dingen gebeuren.'

'Het komend jaar willen we de Ontwikkelkaarten goed borgen in onze school en verder ontwikkelen. Hoe kunnen we de resultaten meetbaar maken? Bovendien wil ik voorkomen dat het extra werkdruk gaat opleveren. Wij vragen heel veel van onze mensen, dus de Ontwikkelkaarten moeten vooral logisch en werkontlastend zijn.'

'Ook ouderbetrokkenheid is een thema. We hebben de ouders heel hard nodig om samen met de zorg de leerling in ontwikkeling te brengen. Daarnaast hebben we een projectgroep die heel hard werkt aan veiligheid op school en zijn we bezig met digitalisering. In 2023 moet de nieuwe locatie in Vught klaar zijn en digitalisering van het onderwijs zal daar een groot onderdeel van uitmaken.'

'Ik hoop dat we in de toekomst nóg meer het kind volgen om hem of haar te geven wat nodig is. De jeugdzorg is nog volop in beweging en daar moeten wij op anticiperen. De juiste zorg en onderwijs is essentieel om onze doelgroep tot ontwikkeling te brengen. Ik merk gelukkig dat dat steeds meer tussen de oren gaat zitten. Het is een uitdaging om dat vorm te geven, maar het zou fantastisch zijn als we elkaar daarin kunnen vinden. En zolang je dingen als uitdaging blijft zien, is het leuk. Uiteindelijk is het het mooiste vak wat we hebben met z'n allen hier. En de mooiste doelgroep.'

Elke school stelt jaarlijks een scholingsplan op. Hierin wordt beschreven welke scholingsactiviteiten er gaan plaatsvinden op individueel-, afdelings-, school- en stichtingsniveau. Scholing wordt afgestemd op de vraag van de organisatie en op de vraag van de samenwerkingsverbanden en scholen. Zuiderbos is een lerende organisatie. De medewerkers van Zuiderbos worden gestimuleerd om een leven lang leren vorm en inhoud te geven.

3.2 SCHOLING

In 2019 hebben medewerkers van Zuiderbos de volgende opleidingen gevolgd:

(Interne) opleiding	Aantal medewerkers
Opleiding Wiskunde 1e/2e graads	2
Opleiding Duits 2e graads	1
Opleidings Engels 2e graads	2
Opleiding Natuurkunde 2e graads	1
Opleiding Master Sen	3
Opleiding leerkrachtondersteuner	5
Opleiding zij-instroom	2
Opleiding jobcoach	1
Opleiding vertrouwenspersoon	2
Coachingsopleiding	1
Executive Master of Management en Organisation	1
Opleiding Secretary Next	1
Opleiding Officemanager	1
Opleiding deeltijd Pabo	1
Opleiding Provocatief professional	1
Taalcursus Engels C2	1
Brainblocks	20
Arrangeren door classificeren Zuiderbosacademie	20
Scholing gespreksvaardigheden	8
Veilig werken	alle medewerkers so en vso

- Er zijn 5 studiedagen voor deskundigheidsbevordering voor alle leerkrachten.
- Voor nieuwe medewerkers is er een introductieprogramma 'nieuwe medewerkers'.
- 6 medewerkers maakte gebruik van een lerarenbeurs.
- Onze directeuren en teamleiders staan geregistreerd in het schoolleidersregister en vol doen aan de kwaliteitseisen die aan hun functie gesteld wordt.

3.3 AANTAL MEDEWERKERS

De afgelopen jaren is het personeelsbestand flink geroeid. Met de stijging van de leerlingaantallen groeide ook het personeelsbestand. Inmiddels werken er 169 fte bij Zuiderbos.

	Totaal	Man	Vrouw	DIR	OP	OPP
Aantal	169	48	121	3	98	68
in %	100%	28,40%	71,60%	1,78%	58,00%	40,21%
Bruto-fte	140,51	44,72	95,78	3,00	82,48	55,03
in %	100%	31,83%	68,17%	2,14%	58,70%	39,16%

Cijfers Zuiderbos per 31 december 2019

Leeftijdsopbouw

0-24	11
25-34	67
35-44	36
45-54	25
55-59	17
60 en ouder	13

En deze mensen kennen de volgende leeftijdsopbouw. Jaarlijks wordt er bij het opstellen van het bestuursformatieplan gekeken of er maatregelen nodig zijn ten aanzien van de leeftijdsopbouw vna de formatie.

Ziek zijn

Soms worden medewerkers ziek. Bij Zuiderbos ligt het ziekteverzuimpercentage al jaren onder het landelijk gemiddelde. Het ziekteverzuim van 2019 voor Zuiderbos is 6,09%. Het landelijk gemiddeld verzuimpercentage in 2019 voor het speciaal onderwijs is 7,0%. Ons beleid is erop gericht altijd maatwerk te leveren. Van kortverzuim tot langdurige afwezigheid, waarbij de achtergrond van het ziek zijn verschillend is, het vraagt om een ander aanpak. Als de situatie vraagt om maatwerk dan wordt dit altijd afgestemd met de bestuurder en de Arboarts.

In 2019 zijn er 217 ziektemeldingen geweest.

Type verzuim	Aantal meldingen
Kortverzuim	189
Middellang verzuim	12
Lang verzuim	16
Extra lang verzuim	0

3.4 WERKDrukVERLAGING

Ook in 2019 is er veel aandacht geweest voor de werkdrukverlaging in het onderwijs. Tijdens de landelijke stakingen voerden ook de leerkrachten van Zuiderbos actie voor betere salarissen én minder werkdruk. Vanaf schooljaar 2018-2019 is er voor elke school in het primair onderwijs een budget beschikbaar om de werkdruk aan te pakken. In 2019 heeft Zuiderbos een bedrag van € 93.471,00 ontvangen. Dit bedrag is na instemming van de PMR ingezet om alle leerkrachten een uur per week extra uit te roosteren. De kosten voor dit extra uitroosteren bedragen € 107.751,00. Het budget is dus niet helemaal toereikend. In 2019 wordt de maatregel geëvalueerd. Uit de medewerkerstevredenheidmeting blijkt dat 33% van de medewerkers werkdruk ervaart. De tevredenheidsmeting van 2017 laat eenzelfde cijfer zien. De vraag is dan ook hoe het komt dat we geen effect zien en welke maatregel nodig is om inzet van de middelen daadwerkelijk te laten resulteren in een lagere werkdruk.

Uit de evaluatie blijkt dat op de locatie Vught de maatregel van een uur vrijroosteren pas vanaf het schooljaar 2019-2020 structureel in het rooster is opgenomen. Hierdoor kunnen ze nog onvoldoende aangeven of de maatregel het gewenste effect heeft. Wel geven ze aan dat het grotendeels bekend is welke medewerkers werkdruk ervaren en hier worden gerichte acties opgezet. Een constatering is dat werkdruk vaak samenvalt met privégerelateerde gebeurtenissen. Collega's die deeltijd werken geven aan meer werkdruk te ervaren. De locatie Vught behoudt de huidige maatregel en samen met de aandacht binnen de gesprekscyclus volgen zij de ontwikkeling een extra jaar.

Op de locaties Veldhoven en Helmond wordt de werkdruk het meest ervaren door het werken met de diversiteit in didactisch niveau. De didactische begeleiding die leerlingen nodig hebben is vaak individueel gericht. Door de omvang van de locaties is de uitvoering van de een-uur-uitroosteren-maatregel niet toepasbaar. Helmond en Veldhoven kiezen ervoor de fte extra in te zetten in het totaal van de formatie. Bij de ontwikkeling van een nieuw onderwijskundig concept en de daarbij horende organisatiestructuur heeft werkdruk in relatie met de veelheid van didactische niveau's aandacht.

Onderzocht wordt op welke manier in 2020 de ervaring van werkdruk opnieuw gemeten kan worden om zo het effect van de maatregelen te volgen.

3.5 TEVREDENHEID VAN HET PERSONEEL

Een belangrijk onderdeel van onze kwaliteitszorg is de tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoeken van onze medewerkers. In april 2019 heeft het tweejaarlijks tevredenheidsonderzoek van de medewerkers plaatsgevonden. De algemene tevredenheid op Zuiderbos scoort een rapportcijfer van 7,98 met een respons van 88%. Afgezet tegen het landelijk gemiddelde van 7,66 mogen we tevreden zijn met deze score.

Aandacht wordt gevraagd voor het benutten van de mogelijkheden van ICT. Hierbij wordt aangegeven dat medewerkers de eigen kennis van bijvoorbeeld het digitale schoolbord minimaal vinden. De ICT-werkgroep heeft dit signaal geadopteerd en een ontwikkeling beschreven in het projectplan ICT. Bij het schrijven van dit jaarverslag hebben we door het verplichte thuisonderwijs inmiddels een flink deel van de doelen van het projectplan behaald. We scoren laag op de werkdruk (33% ontevreden) en vervanging bij afwezigheid (26% ontevreden). Dit is meegenomen in de evaluatie van de inzet van de werkdrukmiddelen. Ook ten aanzien van de ventilatie en de sfeer en inrichting van het schoolgebouw geven de medewerkers aan niet tevreden te zijn. Op alle locaties liggen huisvestingsvragen die een directe relatie hebben met deze punten. Dit signaal wordt meegenomen bij de uitvoering van de nieuwe plannen. Daarnaast vraagt de samenwerking en communicatie met onze zorgpartner aandacht. Dit is geagendeerd in het overleg met onze zorgpartner.

Een hoge tevredenheidsscore vinden we terug op: sfeer op school, aandacht voor normen en waarden, pedagogisch klimaat, zorgstructuur, loopbaan ontwikkeling, gezondheid, interne communicatie, management en organisatie, betrokkenheid, ICT-netwerk en bestuur.

4.

DUURZAME ORGANISATIE

Een duurzame organisatie is toegerust om mee te gaan in de komende ontwikkelingen. De ondersteunende processen zijn ondergebracht bij het bedrijfsbureau. Het bedrijfsbureau wordt inhoudelijk aangestuurd door een hoofdbedrijfsbureau. Het bedrijfsbureau is met de groei van de scholen meegegroeid en de processen zijn altijd gericht geweest op standaardisering. Bij deze standaardisering is aangestuurd op continuïteit in de ondersteunende processen door een inrichting in de vorm van parallelisme. Daarbij is er sprake van inhoudelijk coördinatie en aansturing vanuit het hoofd bedrijfsbureau. Gezien de ontwikkeling van de omvang van de organisatie maar ook de mate van maturiteit is in 2019 besloten een volgende fase van ontwikkeling in te zetten. Gebleken is namelijk dat er een grotere behoefte is specialisme en daarmee een differentiatie van functies. Daarnaast is gebleken dat de verschillende afdelingen die de ondersteuning op een bepaald gebied vormgeven in staat zijn zelfstandig hun doelen te realiseren en behoefte hebben aan ruimte om zelf te sturen op de inhoud en het resultaat.

In 2019 hebben we gekeken naar de 'bedoeling' en de verwachtingen van de ondersteunde processen. In 2020 gaan we over naar een definitieve herinrichting.

Roel en Gerwin, afdeling ICT

De Werkgroep ICT heeft een centrale positie binnen Zuiderbos gekregen als schakel tussen de afdeling ICT en de gebruikers.

Van grote invloed op de stabiliteit van Zuiderbos is de ontwikkeling van de leerlingenaantallen. Fluctuaties in deze aantallen zal zowel financieel, formatief als organisatorisch consequenties hebben.

4.1 LEERLINGENAANTALLEN

Op de teldatum van 1 oktober 2019 is er ten opzichte van 1 oktober 2018 op bestuursniveau een afname van 1 leerling te zien. Op de teldatum van 1 februari 2020 is er ten opzicht van 1 februari 2019 een toename van het leerlingaantal met 31 leerlingen. Omdat leerlingen bij Zuiderbos veel tussentijds in- en uitstromen gaan we uit van een groei van 30 leerlingen.

Stichting Zuiderbos	1 feb 2017	1 okt 2017	1 feb 2018	1 okt 2018	1 feb 2019	1 okt 2019	1 feb 2020
Zuiderbos Vught	366	355	385	362	382	364	391
Zuiderbos Veldhoven	82	72	82	81	79	72	81
Zuiderbos Helmond	81	70	76	73	72	79	92
Totaal	529	497	543	516	533	515	564

4.2 PROGNOSES LEERLINGENAANTALLEN

De leerlingenaantallen vormen de basis van de inzet van de fte. Uit bovenstaande grafiek blijkt dat Zuiderbos opnieuw een stijging van het aantal leerlingen kent. Op basis van deze cijfers houden we bij het prognosticeren rekening met een stabilisering van het leerlingaantal. De groei van het aantal leerlingen zou ervoor kunnen pleiten binnen de prognose een stijging van leerlingengroei door te voeren. We zien echter nog niet dat de ontwikkelingen passend onderwijs en de transitie jeugdzorg zich bestendigen en daarmee is het lastig te bepalen of het leerlingaantal op Zuiderbos zal stabiliseren, krimpen of verder zal doorgroeien. Bij het opstellen van de risicoanalyse eind 2019 hebben we niet de verwachting dat er in 2020 al sprake zal zijn van een afname van het leerlingaantal of lagere inkoop van arrangementen. Samenwerkingsverbanden hebben nog onvoldoende helder geformuleerd over hoe zij de verevening op gaan vangen. Het is lastig in te schatten of de verevening ook Zuiderbos gaat raken. In het verleden heeft de verevening die er heeft plaatsgevonden geen effect gehad op het leerlingaantal of de categoriebekostiging van Zuiderbos. Toch zijn kortingen niet uitgesloten en is het raadzaam een risicoreserve te vormen voor de kosten van eventueel noodzakelijke afbouw van personeel. Ingeschat wordt een afname van 10 leerlingen in Helmond en 10 leerlingen in Veldhoven (2* € 150.000) en 30 leerlingen in Vught (€ 450.000). Er wordt een risicoreserve van € 750.000 ingericht.

Gewogen Gemiddelde Leeftijd (1 ok	38,09	37,10	37,80	38,50	39,20
Categorie 1 < 8 jr	18	17	17	17	17
Categorie 2 < 8 jr	0	0	0	0	0
Categorie 3 < 8 jr	0	0	0	0	0
	18	17	17	17	17
Categorie 1 8jr eo	144	158	158	158	158
Categorie 2 8jr eo	0	0	0	0	0
Categorie 3 8jr eo	0	0	0	0	0
	144	158	158	158	158
Categorie 1 VSO	335	341	341	341	341
Categorie 2 VSO	0	0	0	0	0
Categorie 3 VSO	0	0	0	0	0
	335	341	341	341	341
Totaal leerlingen SO	162	175	175	175	175
Totaal leerlingen VSO	335	341	341	341	341
Totaal leerlingen	497	516	516	516	516
waarvan cumi-leerling	26	26	26	26	26
Aantal plaatsen JJI en/of GJI (plaatsen=IIn)					
Totaal leerlingen SO	0	0	0	0	0
Totaal leerlingen VSO	0	0	0	0	0
Totaal leerlingen	0	0	0	0	0
waarvan cumi-leerling	0	0	0	0	0
Totaal aantal leerlingen incl. JJI en	497	516	516	516	516

4.3 HUISVESTING

Het bestuur is verantwoordelijk voor een goede facilitering van de onderwijsbehoefte in de vorm van een degelijke onderwijshuisvesting. De organisatie van het onderwijsproces vraagt om een passende huisvesting. Voor het realiseren van een goede onderwijshuisvesting is Zuiderbos voor een groot deel afhankelijk van de gemeente.

Zuiderbos Vught is al sinds 2014 met de gemeente in gesprek over de realisatie van een deel nieuwbouw. In 2019 heeft de gemeente Vught besloten over te gaan tot nieuwbouw voor de locatie Vught. De nieuwbouw moet in 2023 gerealiseerd zijn.

De huisvesting van Zuiderbos Helmond en Veldhoven heeft in 2019 veel aandacht gehad. In Helmond lopen de huurprijs en de bijdrage van de gemeente Helmond voor de huur al jaren sterk uiteen. Zowel voor Veldhoven als voor Helmond is de situatie voor Zuiderbos onhoudbaar. Naast een structureel ruimtegebruik door de groei van het aantal leerlingen zijn beide panden onvoldoende geschikt voor onderwijs en is de huur te hoog. De gemeente Veldhoven heeft toegezegd dat in 2020 extra ruimte gerealiseerd wordt. In Helmond wordt het probleem door de gemeente Helmond onderkent en zijn we met betrokken partijen op zoek naar een oplossing. Vanaf 2018 zijn meerdere verkenningen gedaan om tot een ontbinding van het huurcontract, een verkorting van de huurtermijn, een substantieel lagere afkoopsom of een matiging van de huur te komen. Geen van verkenningen heeft een gewenst resultaat opgeleverd. In 2019 is onderzocht of een juridische procedure uitkomst kan bieden. Met alle bevindingen worden in 2020 de bestuurlijke gesprekken opgestart en wordt een scenario gezocht dat de impasse kan doorbreken.

Ondertussen zorgen we ervoor dat de gebouwen zo optimaal mogelijk blijven aansluiten bij de vraag van het onderwijs. Hiervoor gebruiken we het meerjarenonderhoudsplan. Het plan is leidend in de beslissingen die genomen worden ten aanzien van het onderhoud van de gebouwen. Het beleid is erop gericht dat de faciliteiten up-to-date zijn en bijdragen aan goed en modern onderwijs. In 2019 zijn de opgenomen activiteiten in het meerjarenonderhoudsplan uitgevoerd. Het meerjarenonderhoudsplan wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. Er wordt jaarlijks op alle scholen een risico-inventarisatie gedaan. De activiteiten die daaruit voortvloeien worden binnen één kalenderjaar uitgevoerd.

4.4 RISICOMANAGEMENT

Zuiderbos staat voor de uitdaging om met passende snelheid te reageren op de ontwikkelingen die ons raken, zeker in een tijd waarin de wereld in hoog tempo verandert. In het meerjarenformatiebeleid 2018-2023 zijn de ontwikkelingen die van invloed zijn op de ontwikkeling van Zuiderbos gedefinieerd. Daarbij hebben we ook de risico's aangeven.

In 2019 is het risicoprofiel van Zuiderbos geactualiseerd. We hebben de risico's waar mogelijk financieel vertaald. In de analyse hebben we een recapitulatie van alle risico's gemaakt die onderkend worden door Zuiderbos. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de impact en de waarschijnlijkheid dat deze zich zullen voordoen. Vervolgens is beschreven welke beheersmaatregelen genomen zijn of worden genomen om de risico's te beperken. Per risico is vastgelegd of het risico financieel vertaald kan worden. De omvang van de financiële risico's is vastgelegd en ook is aangegeven waar dekking van de eventuele consequenties uit kan plaatsvinden.

Dat leidt tot een 'herschikking' van het eigen vermogen. Daarbij worden 4 opties voorgesteld.

1. Dekken uit de algemene reserve
2. Dekken uit de te vormen risicoreserve
3. Dekken uit de specifieke (deels) nog te vormen bestemmingsreserve
4. Inrekenen in de (meerjaren)begroting of vormen van een voorziening

Vanzelfsprekend zijn de uitgangspunten die de overheid hanteert bij haar financieel toezicht verwerkt.

Dekken uit de algemene reserve

De algemene reserve dient ter dekking van onverwachte gevolgen waarvan de financiële consequenties niet berekend kunnen worden of wanneer andere reserves ontoereikend zijn. De Inspectie van het Onderwijs hanteert in haar financieel toezicht een norm voor de solvabiliteit-2 (eigen vermogen + voorzieningen)/balanstotaal van 30%. Daarbij beschouwen zij overigens de voorzieningen als onderdeel van het eigen vermogen. Als een instelling een lagere solvabiliteit-2 heeft dan 30% is dat een signaal voor de Inspectie om de financiële positie meer te monitoren. Voorgesteld wordt om deze toetsingsnorm als basis te hanteren voor de aan te houden algemene reserve. Het vermogen kan niet aangewend worden als de solvabiliteit-2 onder deze norm daalt (met uitzondering van calamiteiten).

Uit de jaarrekening 2018 blijkt dat het balanstotaal € 4.696.610 bedraagt. Daarvan is 30% € 1.408.983. De omvang van het eigen vermogen is € 2.916.660. De omvang van de voorzieningen is € 572.424.

De algemene reserve wordt vastgesteld op € 837.000 zijnde het verschil van 30% van het balanstotaal min de voorzieningen.

Het balanstotaal van € 4.696.610 wordt als norm voor de komende jaren aan te houden. Het balanstotaal fluctueert per jaar, maar zal ongeveer gelijk blijven, hierdoor worden ongewenste fluctuaties van beperkte omvang voorkomen.

Dekken uit de te vormen risicoreserve

De risicoreserve wordt gevormd voor specifieke risico's waarbij in de risicoanalyse is vastgesteld dat het verstandig wordt geacht deze middelen achter de hand te houden voor het geval de genoemde risico's zich manifesteren en er financiële consequenties zijn die niet uit de lopende begroting gedekt kunnen worden.

Om de eventuele effecten van de verevening binnen de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs te ondervangen wordt de risicoreserve vastgesteld op € 750.000.

Dekken uit te vormen bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve wordt gevormd ter dekking van specifieke uitgaven. Deze uitgaven worden gedaan om te zorgen dat risico's zich niet (of in mindere mate) zullen voordoen of om kansen te kunnen benutten. De bestemmingsreserve wordt vastgesteld op € 777.000.

Inrekenen in de (meerjaren)begroting of vormen van een voorziening

Er zijn geen extra voorzieningen gevormd.

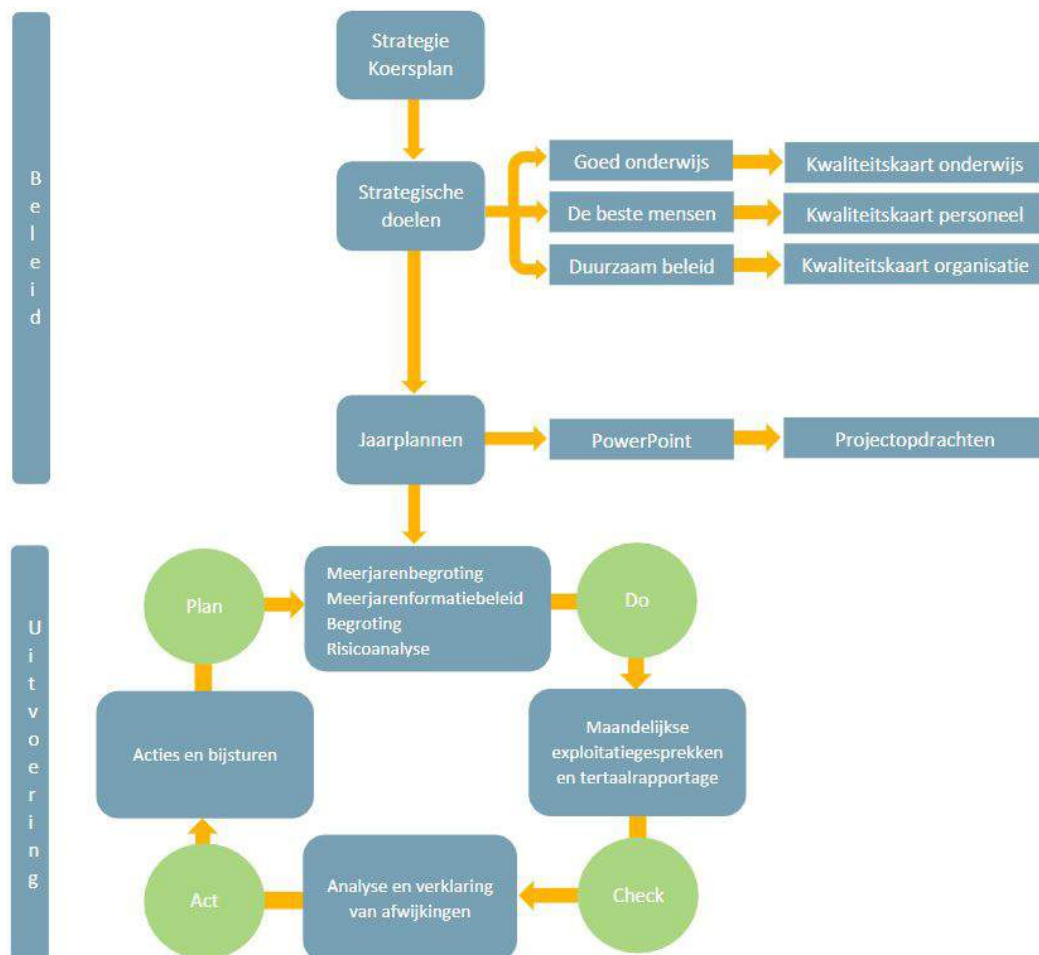
Vrije reserve

Na het inrichten van bovengenoemde reserves resteert nog een saldopost/ vrije reserve van € 552.660.

Elk jaar wordt een risicoanalyse uitgevoerd. De maatregelen worden indien nodig verwerkt in de meerjarenbegroting en het meerjarenformatiebeleid. In de maandelijkse exploitatiegesprekken die gevoerd worden met de directeuren, hoofd bedrijfsbureau en bestuur aan de hand van de exploitatie- en formatieontwikkeling worden de risico's gemonitord en indien nodig wordt bijgestuurd door de bestuurder.

Het risicomanagement is onderdeel van de planning en controlcyclus bij Zuiderbos. Interne risicobeheersing- en controlesystemen zijn erop gericht te waarborgen dat de belangrijkste risico's worden geïdentificeerd en dat passende beheersmaatregelen worden getroffen. Binnen de stichting wordt zowel op organisatieniveau als ook op schoolniveau gebruik gemaakt van een plan-do-check-act-cyclus (PDCA-cyclus).

4.5 FUSIETOETS

Er zijn momenteel geen fusieplannen.

Bij Zuiderbos werken we met gevoelige persoonsgegevens. Natuurlijk gaan wij zorgvuldig en verantwoord om met alle persoonsgegevens en zorgen wij ervoor dat de gegevens van onze leerlingen, ouder(s), verzorger(s) en collega's beschermd zijn tegen verlies, vernietiging, ongeautoriseerde toegang, ongeoorloofd gebruik, veranderingen, of terbeschikkingstelling. In 2018 is de werkgroep AVG opgestart en de functionaris gegevensbescherming benoemd. De werkgroep AVG komt eens in de 6 weken bijeen.

In 2019 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

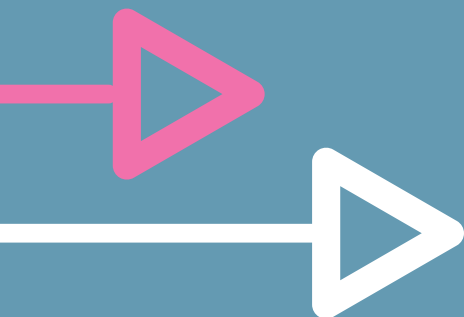
- Een verwerkingsregister met verwerkingen van persoonsgegevens vanuit het bedrijfsbureau;
- Phishing tests (maart en december) om de awareness van alle medewerkers te activeren en op peil te houden;
- Het opschonen van (persoons)gegevens op onze digitale opslag locaties;
- Verplichten van MFA (Multi Factor Authenticatie) op alle devices waar gegevens van Zuiderbos op uitgelezen kunnen worden.

5.

FINANCIËN

De doelstelling van Zuiderbos is om met de ter beschikking staande financiële middelen het maximale resultaat te behalen. De financiële middelen en de financiële positie zijn ondergeschikt aan het onderwijs, maar beperken wel de mogelijkheden. De financiële continuïteit staat voorop en is ook nodig om in de toekomst de kwaliteit van het onderwijs te garanderen. Om de financiële positie te bewaken zijn er normen vastgesteld voor enkele relevante financiële kengetallen, dat zijn ook de kengetallen die de inspectie van het onderwijs hanteert bij haar financieel toezicht.

Maartje en Tessa, afdeling financiën:

Alle processen zijn geoptimaliseerd door onze kracht ons specialisme in te zetten en we hebben nieuwe begrotingssoftware in gebruik genomen. Wij zijn op orde en kunnen het MT met nieuwe informatie van dienst zijn. #kennisvergroet #differentiatie #weerverdergroeien

5.1 BELEID

Zuiderbos is een onderwijsinstelling en dan past het dat de beschikbare financiële middelen zo effectief mogelijk beheerd en ingezet worden. Het beleid van de stichting is er op gericht dat het een redelijk eigen vermogen bezit dat noodzakelijk is om de continuïteit te waarborgen. Financieel beleid is geen opzichzelfstaand beleid. Beleidskeuzes welke op andere terreinen worden gemaakt komen samen in de diverse financiële (beleids)stukken. Het operationaliseren van de gemaakte plannen is uitsluitend mogelijk indien er voldoende middelen gegenereerd kunnen worden of voorhanden zijn.

Het beleid voor een kalenderjaar is vertaald in een jaarbegroting. De strategische ontwikkelingen zijn vertaald in een formatiebeleid en een meerjarenbegroting.

Zowel de begroting 2020, als het formatiebeleid en meerjarenbegroting 2020-2024 zijn door de raad van toezicht vastgesteld. In de continuïteitsparagraaf van dit bestuursjaarverslag zijn deze opgenomen.

5.2 BEDRIJFSVOERING

In de voorgaande jaren is steeds sprake geweest van een fors negatief resultaat. We zijn in staat geweest in 2018 de trend te keren met een positief resultaat. De begroting 2019 sloot met een klein negatief resultaat van € 7.131 waarbij de realisatie nu uitkomt op € 4.220. De beleidsmatige keuzes die we hebben gemaakt in 2018 hebben het gewenste effect gehad op het financiële resultaat van 2019. Ook de maandelijkse gesprekken over de financiën met de directeuren draagt hieraan bij. Dat leidt tot een betere beheersing van de uitgaven over 2019 en daarmee ook voor een beter financieel resultaat.

5.3 SAMENVATTING JAARREKENING 2019

In deze paragraaf is de staat van baten en lasten zoals opgenomen in de jaarrekening opgenomen. Er wordt verantwoording afgelegd over 2019 waarbij de vastgestelde begroting 2019 en de jaarcijfers 2018 ter vergelijking zijn opgenomen.

5.4 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

De staat van baten en lasten laat zien welke baten en lasten er in dit jaar zijn geweest. De bijgevoegde analyse is voor het grootste deel gericht op de verschillen tussen begroting en realisatie. Daar waar relevant wordt ook een toelichting gegeven op belangrijke verschillen ten opzichte van voorgaand boekjaar.

Staat van baten en lasten 2019

	2019 EUR	Begroting 2019 EUR	2018 EUR
Baten			
Rijksbijdragen OCW	10.374.275	10.056.726	9.883.287
Overige overheidsbijdragen	117.550	115.650	185.617
Overige baten	236.090	172.555	134.515
Totaal baten	10.727.916	10.344.931	10.203.419
Lasten			
Personeelslasten	9.211.924	8.798.741	8.584.891
Afschrijvingen	286.190	287.794	346.284
Huisvestingslasten	575.654	539.643	510.810
Overige lasten	657.016	724.184	644.159
Totaal lasten	10.730.784	10.350.362	10.086.143
Saldo baten en lasten	-2.868	-5.431	117.276
Financiële baten en lasten	-1.352	-1.700	-816
Resultaat	-4.220	-7.131	116.460
Resultaat na belastingen	-4.220	-7.131	116.460
Totaal resultaat	-4.220	-7.131	116.460

5.5 RESULTAAT

Het resultaat over 2019 is € 4.220 negatief tegen een begroot negatief resultaat van € 7.131 en een positief resultaat van € 116.460 over 2018.

Het resultaat over 2019 is daarmee vrijwel gelijk aan de vastgestelde begroting, maar wel € 120.680 lager dan 2018. Er is voor € 383.000 meer aan baten gerealiseerd dan begroot in 2018, maar ook de kosten zijn met € 380.000 gestegen. Ten opzichte van 2017 was eveneens sprake van hogere baten (€ 524.000), maar stegen de kosten met € 645.000, waardoor het resultaat € 121.000 lager is.

Op verschillende posten zijn de verschillen tussen de realisatie en de begroting groot. In 2019 hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die bij het opmaken van de begroting 2019 niet voorzienbaar waren. Aan de inkomstenkant is de bekostiging relatief fors toegenomen, met name ter dekking van personele lasten en deels vooruitlopend op de consequenties van de eind 2019 afgesloten cao. Bij de kosten stegen met name de loonkosten en konden we minder dan verwacht declareren bij het vervangingsfonds. In 2018 werd ook nog een teruggaaf van de belastingdienst ontvangen als gevolg van een bijstelling van premies sociale verzekeringen over oude jaren.

Hieronder gaan we meer specifiek in op de belangrijkste verschillen en worden deze waar mogelijk gekwantificeerd.

Baten	Realisatie 2019 t.o.v. begroting	Realisatie 2019 t.o.v. begroting 2018
Rijksbekostiging	€ 317.549	€ 490.988
Overheidsbijdragen en – subsidies	€ 1.900	- € 68.066
Overige baten	€ 63.535	€ 101.575
Subtotaal	€ 382.985	€ 524.497
Lasten		
Personeelslasten	€ 413.183	€ 627.033
Afschrijvingslasten	- € 1.604	- € 60.094
Huisvestingslasten	€ 36.011	€ 64.844
Overige lasten	- € 67.168	€ 12.857
Subtotaal	€ 380.422	€ 644.641
Financiële baten en lasten	€ 348	- € 536
Totaal	€ 2.911	- € 120.680

5.6 BATEN

De “Rijksbijdragen OCW” zijn per saldo € 317.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door een aantal factoren. Er is sprake van een toename van werkdrukmiddelen die onderdeel uitmaken van het P&A budget (€ 17.200) en een aanvullende eenmalige bekostiging vanuit het onderwijsconvenant van € 51.213. Het overige verschil betreft indexering van bekostiging mede door indexeringen en afrekening over schooljaar 2018-2019 van € 124.000 en indexering van bekostiging 2019-2020 ter dekking van de consequenties van het cao-akkoord.

Daarnaast stegen de overige OCW-subsidies met € 37.000, doordat diverse doelsubsidies zijn aangevraagd en verkregen, hier staan ook extra kosten tegenover.

De van het samenwerkingsverband ontvangen middelen zijn € 18.000 hoger dan begroot. In de begroting 2019 is rekening gehouden met groeibekostiging voor het schooljaar 2019-2020. Er is uiteindelijk € 24.000 minder aan groeibekostiging ontvangen dan begroot. In de begroting is een schatting opgenomen, gebaseerd op een verwachte groei. Deze groei is niet gerealiseerd. Wel zijn de opbrengsten voor OZAPP trajecten hoger.

5.7 LASTEN

De lasten over 2019 zijn € 380.000 hoger dan begroot. Ten opzichte van 2018 stegen de uitgaven met € 644.000.

5.8 PERSONELE LASTEN

De totale personele lasten zijn € 413.000 hoger dan begroot. Ten opzichte van 2018 stegen de personeelskosten met € 627.000.

De loonkosten van de in dienst zijnde personeelsleden minus de ontvangen uitkeringen van UWV en Vervangingsfonds zijn € 238.000 hoger dan begroot mede door meer ingezette formatie en gestegen loonkosten. Positief is het effect van de lagere premie voor het Participatiefonds van € 74.000. In 2019 is er veel meer betaald aan kosten voor extern personeel. Vanwege het lerarentekort zijn we meer dan voorheen gedwongen geweest extern (duurder) personeel in te huren. We hebben hiervoor € 123.000 meer uitgegeven. De overige personeelslasten zijn € 31.000 hoger dan begroot. De reiskosten woon-werk zijn hoger dan verwacht (met name door uitruil van reiskosten met eindejaarsuitkering), daarentegen zijn de kosten voor scholing lager.

Ten opzichte van 2018 is enerzijds een grotere formatie oorzaak van hogere kosten, anderzijds telt de loonstijging van 2018 nu een volledig jaar door in de kosten. In 2018 was nog wel sprake van een positieve beïnvloeding van de personele kosten door een teruggave van de belastingdienst van in het verleden teveel betaalde premies. Het terugontvangen bedrag dat ten gunste van Zuiderbos kwam in 2018 bedraagt € 95.000.

5.9 AFSCHRIJVINGSLASTEN

De afschrijvingslasten zijn vrijwel gelijk aan de begroting. Ten opzichte van 2018 daalde de lasten sterk doordat in 2018 de in 2017 geactiveerde kosten voor de nieuwe website zijn afgeboekt (extra afschrijving in 2018 van € 65.000). Er wordt afgeschreven vanaf ingebruikname.

Onderstaande investeringen hebben in 2019 plaatsgevonden:

ICT materiaal	€ 123.483
Meubilair	€ 29.009
Bedrijfsinventaris	€ 35.733
Leermiddelen	€ 66.395
Totaal:	€ 151.954

5.10 HUISVESTINGSLASTEN

De huisvestingslasten zijn € 36.000 hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door hogere huurkosten. Er wordt meer gehuurd in het activiteitscentrum van Reinier van Arkel, waarbij in 2019 ook nog voor € 20.000 huurkosten over 2017 en 2018 voor deze uitbreiding zijn betaald.

Ten opzichte van 2018 stegen de huisvestingskosten naast bovengenoemde oorzaak ook door extra huurkosten voor sportaccommodaties.

5.11 OVERIGE LASTEN

Op overige lasten vielen over 2019 € 67.000 lager uit dan begroot, ten opzichte van 2018 werd € 12.000 minder uitgegeven.

De belangrijkste posten die dit veroorzaken zijn:

- De kosten voor telefonie en internet zijn € 12.700 lager omdat we kritisch naar deze kosten hebben gekeken;
- Door een goede monitoring van de kosten voor ICT komen deze € 40.000 lager uit;
- De kosten voor leermiddelen zijn binnen de begroting gebleven. In algemene zin hebben we veel aandacht gehad voor het afwegen van nut en noodzaak van kosten. Hierdoor hebben we meer grip gekregen op de uitgaven. De maandelijkse gesprekken over de exploitatie met de locatiedirecteuren dragen hier zeker toe bij.

5.12 FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Het resultaat van de financiële baten en lasten is vrijwel gelijk aan de begroting, door de lage rentestand krijgen we geen rente-inkomsten voor onze tijdelijk overtoollige liquide middelen.

5.13 BALANS

In onderstaande tabel is de balans per 31-12-2019 en 31-12-2018 opgenomen. Waar de exploitatierekening de baten en lasten van een kalenderjaar laat zien, geeft de balans inzicht in de bezittingen, schulden en het eigen vermogen en daarmee in de financiële positie. De balans laat de situatie per 31-12-2019 zien met als vergelijking de stand per 31-12-2018.

Balans per 31-12-2019 na resultaatbestemming

Activa	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Vaste activa		
Materiële vaste activa	680.679	707.478
Totaal vaste activa	680.679	707.478
Vlottende activa		
Vorderingen	854.517	895.461
Liquide middelen	3.229.421	3.093.671
Totaal vlottende activa	4.083.938	3.989.132
Totaal activa	4.764.616	4.696.610
Passiva	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Eigen vermogen	2.912.439	2.916.660
Voorzieningen	651.296	572.424
Kortlopende schulden	1.200.881	1.207.526
Totaal passiva	4.764.616	4.696.610

Vaste activa

In 2019 bedroegen de investeringen € 284.000. Deze zijn volgens het investeringsplan uitgevoerd. Onder de investeringen zijn voor € 30.000 aan kosten opgenomen die betrekking hebben op de voorbereiding van de nieuwbouw. Van de gemeente hebben we in 2019 een voorschot van € 25.000 ontvangen. Rekening houdend met een eerder ontvangen gemeentelijke bijdrage van € 184.000 hebben we per saldo € 74.000 meer ontvangen dan betaald. Opgemerkt dient te worden dat deze genoemde € 184.000 niet per definitie voor de nieuwbouw is, maar wel voor dekking van kosten in verband met groei van Zuiderbos. We hebben gekozen om deze bij de nieuwbouw in te zetten der dekking van kosten van specifieke wensen. De afschrijvingen bedroegen € 286.000. Op de voorinvesteringen gedaan voor de voorbereiding van de vernieuwbouw is nog niet afgeschreven.

Vorderingen

De vorderingen zijn ten opzichte van 2018 vrijwel gelijk gebleven. De grootste vordering betreft het Ministerie van OCW als gevolg van betaal ritmeverschillen in uitbetaling van bekostiging. De vordering op het Vervangingsfonds wordt veroorzaakt doordat het Vervangingsfonds eerst declaraties beoordeelt alvorens ze uit te betalen. We merken wel dat het Vervangingsfonds steeds beter bij is met de afwikkeling van vervangingsdeclaraties.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn met € 136.000 toegenomen. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar het kasstroom overzicht in de jaarrekening.

Eigen vermogen

Het negatieve resultaat over het jaar 2019 is onttrokken aan de algemene reserve. We hebben een bestemmingsreserve gevormd voor de in 2020 te betalen éénmalige uitkering die het gevolg is van het cao-akkoord van december 2019. We volgen hiermee de aanbeveling van het Ministerie in deze. De bestemmingsreserve is gevormd voor de uitkering plus sociale lasten, onder aftrek van de bijdrage die in 2020 wordt ontvangen.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per 31 december 2019 € 79.000 hoger in vergelijking met een jaar eerder. Deze verhoging wordt veroorzaakt door een stijging van de voorziening onderhoud met € 67.000 en een toename van de voorziening voor jubileumgratificaties met € 12.000 door gestegen brutolonen en aanpassing van de rekenrente van 1% naar 0,5%. De voorziening onderhoud is gevormd op basis van de meerjarenonderhoudsplannen van de vestigingen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden zijn met € 31.000 hoger dan 2018. Er zijn met name meer vooruitontvangen bedragen van samenwerkingsverbanden die toerekenbaar zijn aan 2020.

5.14 KENGETALLEN PER BALANSDATUM

Vanuit bovenstaande staat van baten en lasten en de balans kunnen een aantal kengetallen worden gehaald. De kengetallen over het boekjaar 2017 zijn opgenomen in onderstaande tabel. Daarbij sluiten we aan bij de kengetallen die de Inspectie van het Onderwijs hanteert bij haar financieel toezicht. Het kengetal van de personele lasten is daar nog aan toegevoegd.

	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2016	Signaleringswaarde
Financiële positie					
Liquiditeit	3,40	3,30	3,01	2,93	< 0.75
Solvabiliteit 1	61,13%	62,1%	63,7%	64,7%	NVT
Solvabiliteit 2	74,80%	74,3%	74,4%	73,3%	< 30%
Rentabiliteit	0,04%	1,14%	-3,03%	0,14%	Meerjarig < 0%
Weerstandsvermogen	27,2%	28,5%	30,2%	34,1%	< 5%
Huisvestingslasten in % totale lasten	5,4%	5,1%	5,2%	6,1%	>10%
Personele lasten in % totale lasten	85,9%	85,1%	84,4%	82,2%	85%

Liquiditeit

Dit kengetal geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is om op korte termijn aan haar kortlopende schulden te voldoen. De signaleringswaarde die de Inspectie hanteert voor het funderend onderwijs is 0,75. Zuiderbos heeft een ratio van 3,33 die ligt dus ruim boven de signaleringswaarde. Geconcludeerd kan worden dat de liquiditeit ruim voldoende is en de stichting aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Het kengetal is berekend door het totaal van de vlottende activa te delen door het totaal van de schulden.

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft inzicht in hoeverre een organisatie op lange termijn aan haar verplichtingen kan voldoen. De signaleringswaarde van de Inspectie is 30% voor de solvabiliteit waarbij de voorzieningen als eigen vermogen zijn meegenomen. De solvabiliteit van Zuiderbos is met 74,3% fors hoger. Het kengetal solvabiliteit 1 is berekend door het eigen vermogen te delen door het totaal van de passiva. Het kengetal solvabiliteit 2 is berekend door het eigen vermogen plus de voorzieningen te delen door het totaal van de passiva.

Rentabiliteit

Het kengetal rentabiliteit wordt berekend door het exploitatieresultaat af te zetten tegen de totale baten. De rentabiliteit is 0,0,4%. De signaleringswaarde van de Inspectie is 0% meerjarig gezien.

Weerstandsvermogen

Dit kengetal wordt berekend door het eigen vermogen af te zetten tegen de totale baten. De signaleringswaarde is 5%. Zuiderbos voldoet hier ruim aan.

Kengetallen exploitatie

De personele lasten is de grootste uitgavenpost. Hoewel formeel niet gehanteerd door de Inspectie is het wel een veel gebruikt kengetal in het onderwijs. In het onderwijs ligt het gemiddelde tussen de 80 en 85. Voor Zuiderbos bedraagt dit 85,8%.

Toegevoegd is het kengetal voor de huisvestingslasten. De signaleringswaarde van de Inspectie is → 10%. Indien de huisvestingslasten meer dan 10% bedragen van de totale lasten (inclusief afschrijvingen op geactiveerde huisvestingsuitgaven) dan is dat een signaal voor de Inspectie. Zuiderbos zit met 5,4% hier ruim onder.

5.15 TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Onderstaand de vastgestelde begroting 2020 in vergelijking met de realisatie 2019 en begroting 2019.

	Begroting 2020 EUR	2019 EUR	Begroting 2019 EUR
Baten			
Rijksbijdragen OCW	10.384.524	10.374.275	10.056.726
Overige overheidsbijdragen	213.990	117.550	115.650
Overige baten	353.368	236.090	172.555
Totaal baten	10.951.882	10.727.916	10.344.931
Lasten			
Personeelslasten	9.588.751	9.211.924	8.798.738
Afschrijvingen	240.337	286.190	287.798
Huisvestingslasten	551.195	575.654	539.643
Overige lasten	804.561	657.016	725.884
Totaal lasten	11.184.844	10.730.784	10.352.063
Saldo baten en lasten	-232.962	-2.868	-7.132
Financiële baten en lasten	0	-1.352	0
	0	-1.352	0
Resultaat	-232.962	-4.220	-7.132
Totaal resultaat	-232.962	-4.220	-7.132

De begroting 2020 sluit met een tekort van € 232.962. Er zijn keuzes gemaakt om te investeren in onderwijs door uitbreiding van formatie waaronder het vormen van een eigen vervangingspool omdat vervangers gezien het lerarentekort moeilijk te vinden zijn. We beogen minder afhankelijk te worden van ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Het tekort is overigens niet structureel, we verwachten een positieve ontwikkeling van het resultaat de komende jaren. Zuiderbos heeft in het meerjarenbegroting en formatiebeleid 2020-2024 haar ambities vertaald in een strategie voor de komende jaren. De verwachting is dat de inkomsten van de 3e geldstromen en de contractactiviteiten naast de rijksbekostiging de komende jaren op gelijk niveau blijven. Voor een verdere toelichting van deze koers verwijzen wij naar bovengenoemd plan.

5.16 TREASURY

In het treasurystatuut van de stichting is het beleid ter zake van beleggen en belenen verwoord. Het treasurystatuut van Zuiderbos is vastgesteld in het jaar 2017. Tijdelijke overtollige middelen worden conform het statuut en rekening houdende met de criteria in de regeling "Beleggen en belenen door instellingen voor onderwijs en onderzoek" risico mijdend en met hoofdsom garantie uitgezet. In 2019 zijn geen activiteiten ten aanzien van de treasury uitgevoerd.

5.17 CONTINUÏTEITSPARAGRAAF

In deze paragraaf worden de financiële gevolgen van de toekomstige ontwikkelingen en het beleid afgezet tegen de huidige stand van zaken. De meerjarenprognoses zijn zorgvuldig opgesteld, de realisatie hiervan zal altijd afwijken.

De cijfers die in deze paragraaf gepubliceerd worden zijn gebaseerd op de door de raad van toezicht goedgekeurde meerjarenbegroting 2020-2024. In de meerjarenbegroting wordt uitgegaan van een constant aantal leerlingen op de peildatum van 1 oktober voorafgaande aan het schooljaar. Doordat Zuiderbos met veel tussentijdse mutaties te maken heeft zal het aantal leerlingen gedurende de looptijd fluctueren. Door het gelijk aantal leerlingen is in de meerjarenbegroting ook de formatie constant gehouden.

Voor een nadere toelichting en onderbouwing van de continuïteitsparagraaf wordt verwezen naar het formatiebeleid en meerjarenbegroting.

Gegevensset

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

Meerjarenplanning	2020	2021	2022	2023	2024
Leerlingen (1 okt t-1)					
Aantal SO < 8 jaar	17	17	17	17	17
Aantal SO > 8 jaar	158	156	156	156	156
Aantal VSO	341	342	342	342	342
Totaal aantal leerlingen	516	515	515	515	515
LL onderwijsachterstand	31	31	31	31	31
Meerjarenformatie					
Aantal fte					
- bestuur en management	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
- Personeel primair proces	87,7	85,6	84,9	84,4	83,9
- Ondersteunend personeel	54,1	53,8	53,6	53,6	53,2

De meerjarenbegroting

De meerjarenbegroting 2020-2024 is opgesteld in het najaar van 2019, op dat moment is een inschatting van de balanspositie ultimo 2019 gemaakt. De werkelijke balanspositie zoals opgenomen in de jaarrekening 2019 wijkt af van deze inschatting.

In deze continuïteitsparagraaf moet de vastgestelde en goedgekeurde meerjarenbegroting worden opgenomen. Hierin is de balanspositie ultimo 2019 opgenomen, conform de goedgekeurde meerjarenbegroting, deze wijkt derhalve af van de balanspositie ultimo 2019 uit de jaarrekening.

Dit leidt tot de volgende verwachte balansontwikkeling 2020-2024 conform de vastgestelde meerjarenbegroting:

	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
Activa						
materiële vaste activa	696.885	740.208	542.034	386.506	268.800	185.807
vlottende activa	710.000	710.000	710.000	710.000	710.000	710.000
liquide middelen	3.339.314	3.076.947	3.087.309	3.170.527	3.128.928	3.088.151
	4.746.199	4.527.155	4.339.343	4.267.033	4.105.728	3.983.958
Passiva						
Eigen vermogen	2.909.525	2.676.563	2.500.837	2.396.953	2.241.798	2.122.203
voorzieningen	646.674	660.592	648.506	680.080	673.930	671.755
vlottende passiva	1.190.000	1.190.000	1.190.000	1.190.000	1.190.000	1.190.000
	4.746.199	4.527.155	4.339.343	4.267.033	4.105.728	3.983.958

Nadere toelichting op de balanspositie:

- Bij de post materiële vaste activa zien we een teruggang van de boekwaarde doordat met vervangingsinvesteringen beperkt rekening is gehouden;
- De waardering van vlottende activa is overwegend de vordering op het ministerie van OC&W, die relatief onveranderd blijft i.v.m. het stabiele aantal leerlingen;
- De liquide middelen zijn apart toegelicht in de liquiditeitsbegroting;
- Het eigen vermogen ontwikkelt zich met het exploitatieresultaat;
- De voorzieningen zullen de komende jaren langzaam toenemen doordat de onderhoudskosten lager zullen zijn dan de dotatie aan de onderhoudsvoorziening. De dotatie is gebaseerd op de meerjarenonderhoudsbegroting. Er wordt gespaard voor onderhoudsuitgaven die op een later moment vallen. De personele voorzieningen (met name jubilea) blijven naar verwachting stabiel;
- De kortlopende schulden zijn stabiel, aangezien deze fte gerelateerd zijn voor verplichtingen als vakantiegeld, pensioenen, loonheffing.

Staat / raming van baten en lasten in meerjarig perspectief

	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten						
Rijksbijdragen	10.056.726	10.384.524	10.463.295	10.537.122	10.567.053	10.572.158
Overige overheidsbijdrage en subsidies	115.650	213.990	120.950	120.950	120.950	120.950
Overige baten	172.555	353.368	319.040	319.040	319.040	319.040
Totaal baten	10.344.931	10.951.882	10.903.285	10.977.112	11.007.043	11.012.148
Lasten						
Personeelslasten	8.798.741	9.588.751	9.527.047	9.571.678	9.688.702	9.757.570
Afschrijvingen	287.798	240.337	198.174	155.528	119.706	80.993
Huisvestingslasten	539.643	551.195	551.195	551.195	551.195	490.585
Overige lasten	725.884	804.561	802.595	802.595	802.595	802.595
Totaal lasten	10.352.066	11.184.844	11.079.011	11.080.996	11.162.198	11.131.743
Resultaat	-7.135	-232.962	-175.726	-103.884	-155.155	-119.595
Financiële baten en lasten	-	-	-	-	-	-
Resultaat	-7.135	-232.962	-175.726	-103.884	-155.155	-119.595
Mutaties bestemmingsreserve	-	-266.000	-140.000	-	-	-
Mutatie vrije reserve	-7.135	33.038	-35.726	-103.884	-155.155	-119.595
Resultaat na bestemming	-	-	-	-	-	-

Nadere toelichting op de baten en lasten

- De personele bekostiging is gebaseerd op de bij het ministerie van OC&W gehanteerde grondslagen, waarbij onderscheid gemaakt wordt in tariefstelling voor leerlingen ← 8 jaar, leerlingen → 8 jaar en leerlingen in het vso. We gaan uit van een stabiel aantal leerlingen op 1 oktober (teldatum);
- Personele bekostiging zware ondersteuning is gebaseerd op een tarief per leerling ← 8 jaar, een tarief per leerling → 8 jaar en een tarief per leerling voor het vso;
- De inkomsten voor personeel en arbeidsmarktbeleid zijn gebaseerd op een standaard tarief per leerling;
- De inkomsten uit prestatieboxgelden zijn gebaseerd op een standaard tarief per leerling. Het ministerie stelt hier echter wel voorwaarden aan ten aanzien van inzet van deze gelden in relatie tot specifieke ontwikkelingen. Indien deze ontwikkelingen niet duidelijk en zichtbaar verantwoord worden, kan het ministerie in de toekomst korten op deze gelden. Op Zuiderbos worden deze gelden ingezet voor het cultuuronderwijs;
- De inkomsten uit samenwerkingsverband bestaan uit contractinkomsten. Hier ligt in de toekomst ook een financieel risico voor Zuiderbos. Met name groeibekostiging is moeilijk te prognosticeren, we gaan uit van een groei gerelateerd aan ervaringen in voorgaande jaren.
- Overige P-baten zijn de verwachte inkomsten voor de lerarenbeurs. Deze inkomsten dienen ter vervanging van betreffende medewerkers;
- De materiële inkomsten zijn gebaseerd op een standaard tarief voor leerlingen ← 8 jaar, een standaard tarief voor leerlingen → 8 jaar en een standaard tarief voor leerlingen in het vso. Daarnaast wordt hier nog een basisbedrag standaard aan toegevoegd per school;
- De materiële inkomsten voor zware ondersteuning is gebaseerd op een tarief per leerling ← 8 jaar, een tarief per leerling → 8 jaar en een tarief per leerling vso;
- Gemeentelijke bijdragen en contractuele overeenkomsten met de gemeente Vught, Veldhoven en Helmond;
- Overige baten komen voornamelijk voort uit ouderbijdragen, en voor een klein gedeelte uit het samenwerkingsverband;
- Personeelskosten zijn gepland op basis inzet van fte's per categorie (OP-OOP-DIR). De ontwikkeling van het aantal fte's is stabiel en gerelateerd aan de ontwikkeling van het aantal leerlingen. De werkelijke formatie ultimo 2019 is als uitgangspunt genomen voor de begroting, met nog te vervullen vacatures is rekening gehouden waar nodig. De loonkosten zijn berekend op basis van de wekelijkse brutosalarissen volgens de meest recente salaristabel en de premies sociale lasten en pensioenen zoals bekend bij het opmaken van de begroting. Ook is rekening gehouden met de volgens de cao toe te kennen periodieke verhogingen. Voor de overige personele kosten (scholing, inhuur, bedrijfsarts, etc.) is een inschatting gemaakt op basis van ervaringen uit het verleden, cao bepalingen, contractuele afspraken met leveranciers en wensen uit het verleden;
- Afschrijvingskosten dalen voor de jaren 2020-2024, doordat met beperkte vervangingsinvesteringen rekening is gehouden;
- De huisvestingslasten betreffen met name contractuele verplichtingen ten aanzien van huur, schoonmaak en energie. Daarnaast is op basis van het MOP de jaarlijkse dotatie voor onderhoud meegenomen. Het aandeel variabele kosten binnen de huisvestingslasten is minimaal;
- De overige lasten zijn lasten die over het algemeen leerlingafhankelijk zijn (administratie en beheer, inventaris en apparatuur en overige lasten). Deze zijn ook vanwege het stabiele aantal leerlingen onveranderd opgenomen.
- De begroting 2020 en 2021 sluiten met een hoog negatief resultaat. We hebben de keus gemaakt de komende jaren extra formatie in te zetten in het onderwijsproces. Deze extra kosten veroorzaken een hoger negatief resultaat en zullen gedekt worden uit de algemene reserve.

Liquiditeitsbegroting 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Stand liquide middelen begin boekjaar	3.093.671	3.339.314	3.076.947	3.087.309	3.170.527	3.128.928
Afwikkeling balans vjr nog te ontvangen	895.461	710.000	710.000	710.000	710.000	710.000
Afwikkeling balans vjr te betalen	-1.207.526	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000
	2.781.606	2.859.314	2.596.947	2.607.309	2.690.527	2.648.928
Inkomsten:						
Rijksbekostiging	10.056.726	10.384.524	10.463.295	10.537.122	10.567.053	10.572.158
Gemeentelijke middelen	115.650	213.990	120.950	120.950	120.950	120.950
Overige baten	172.555	353.368	319.040	319.040	319.040	319.040
Rentebaten	0	0	0	0	0	0
Af: nog te ontvangen ultimo jaar	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000	-710.000
	9.634.931	10.241.882	10.193.285	10.267.112	10.297.043	10.302.148
Uitgaven						
Personele lasten	8.798.741	9.588.751	9.527.047	9.571.678	9.688.702	9.757.570
Huisvestingslasten	539.643	551.195	551.195	551.195	551.195	490.585
Overige lasten	725.884	804.561	802.595	802.595	802.595	802.595
Rentelasten	0	0	0	0	0	0
Onttrekkingen aan voorzieningen	28.569	103.901	129.905	86.245	123.969	119.994
Af dotaties personele voorzieningen	0	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Af: dotaties overige voorzieningen	-102.819	-102.819	-102.819	-102.819	-102.819	-102.819
Af: nog te betalen ultimo jaar	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000	-1.190.000
	8.800.018	9.740.589	9.702.923	9.703.894	9.858.642	9.862.925
Kasstroom uit investeringen						
Investeringsregulier	277.205	283.660	0	0	0	0
	277.205	283.660	0	0	0	0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten						
Opgenomen leningen	0	0	0	0	0	0
Aflossingen	0	0	0	0	0	0
	0	0	0	0	0	0
Stand liquide middelen ultimo boekjaar	3.339.314	3.076.947	3.087.309	3.170.527	3.128.928	3.088.151

Nadere toelichting op de liquiditeitsbegroting:

- Exploitatieresultaat conform meerjarenexploitatieresultaat;
- Afschrijving conform meerjarenexploitatieresultaat;
- Dotatie voorziening groot onderhoud vastgesteld op basis van het meerjarenonderhoudsplan;
- Investerings conform afschrijvingslasten;
- Uitgaven groot onderhoud conform MOP;
- Mutaties vlottende activa conform meerjarenbalansontwikkeling;
- Mutaties kortlopende schulden conform meerjarenbalansontwikkeling.

Naast een liquiditeitsbegroting voor 5 jaar is voor 2020 een liquiditeitsbegroting op maandbasis opgesteld.

De verschillende meerjarenbegrotingen leiden tot de volgende meerjarenontwikkeling van de kengetallen:

Kengetallen	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Solvabiliteit EV/TV	61,3%	59,1%	57,6%	56,2%	54,6%	53,3%
Solvabiliteit 2 (EV+VOORZ)/TV	74,9%	73,7%	72,6%	72,1%	71,0%	70,1%
Liquiditeit KV/KS	3,40	3,18	3,19	3,26	3,23	3,19
rentabiliteit	-0,07	-2,13	-1,61	-0,95	-1,41	-1,09
Weerstandsvermogen (eigen vermogen / totale baten)	28,1%	24,4%	22,9%	21,8%	20,4%	19,3%
Huisvestingsratio (huisvestingslasten / totale lasten)	5,2%	4,9%	5,0%	5,0%	4,9%	4,4%
Personele lasten in % totale lasten	85,00%	85,73%	85,99%	86,38%	86,80%	87,66%

We hebben in 2019 software in gebruik genomen waarmee we de begroting 2020 en de meerjarenbegroting hebben opgemaakt, we zien daarbij een verbetering van het proces en minder risico's in fouten dan voorheen. We hebben veel kennis van het pakket opgedaan en verwachten in de toekomst daar de vruchten van te kunnen plukken. De software maakt het tevens mogelijk meer dan in het verleden in detail de begroting en de realisatie naast elkaar te kunnen zetten zodat we afwijkingen beter kunnen analyseren en daardoor beter kunnen begroten naar de toekomst. In de begroting 2019 is reeds veel aandacht besteed aan het onderwijskundig beleid en de hiervoor noodzakelijke financiële middelen waarbij het meerjarenperspectief van de financiën nadrukkelijk betrokken is. Het resultaat was een beleidsrijke meerjarenbegroting waarbij baten en lasten in redelijk evenwicht met elkaar zijn. We hebben deze lijn voor 2020 doorgetrokken.

LIJST MET AFKORTINGEN

Afkorting	omschrijving
DIR	DIRECTIE
FTE	FULLTIME-EQUIVALENT
GGL	GEWOGEN GEMIDDELDE LEEFTIJD
GGZ	GEESTELIJKE GEZONDHEIDSZORG
GCBO	GESCHILLEN COMMISSIE BIJZONDER ONDERWIJS
HAVO	HOGER ALGEMEEN VORMEND ONDERWIJS
HBO	HOGER BEROEPSONDERWIJS
IL	INDIVIDUELE LEERROUTE
ICT	INFORMATIE COMMUNICATIE TECHNOLOGIE
LGF	LEERLING GEBONDEN FINANCIERING
MR	MEDEZEGGENSCHAPSRAAD
MT	MANAGEMENTTEAM
MBO	MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS
MOP	MEERJAREN ONDERHOUDSPLAN
OP	ONDERWIJZEND PERSONEEL
OCW	ONDERWIJS CULTUUR EN WETENSCHAP
OPP	ONTWIKKELINGSPERSPECTIEFPLAN
OOP	ONDERWIJS ONDERSTEUNEND PERSONEEL
OZAPP	ONDERWIJS ZORGARRANGEMENT PSYCHIATRISCHE PROBLEMATIEK
PO	PRIMAIR ONDERWIJS
RVT	RAAD VAN TOEZICHT
PABO	PEDAGOGISCHE ACADEMIE BASISONDERWIJS
RDDF	RISICODRAGEND DEEL VAN DE FORMATIE
SO	SPECIAAL ONDERWIJS
SWV	SAMENWERKINGSVERBAND
TLV	TOELAATBAARHEIDSVERKLARING
VMBO	VOORTGEZET MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS
VMBO-T	VOORTGEZET MIDDELBAAR BEROEPSONDERWIJS THEORETISCH
VO	VOORTGEZET ONDERWIJS
VSO	VOORTGEZET SPECIAAL ONDERWIJS
VWO	VOORBEREIDEND WETENSCHAPPELIJK ONDERWIJS
WEC	WET EXPERTISE CENTRA
WMS	WET MEDEZEGGENSCHAP OP SCHOLEN
WNT	WET NORMERING TOPINKOMENS

6.

JAAARREKENING 2019

A. Balans per 31-12-2019 na resultaatbestemming

Activa	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Vaste activa		
Materiële vaste activa	<u>680.679</u>	<u>707.478</u>
Totaal vaste activa	<u>680.679</u>	<u>707.478</u>
Vlottende activa		
Vorderingen	854.517	895.461
Liquide middelen	<u>3.229.421</u>	<u>3.093.671</u>
Totaal vlottende activa	<u>4.083.938</u>	<u>3.989.132</u>
Totaal activa	<u>4.764.616</u>	<u>4.696.610</u>
Passiva	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Eigen vermogen	2.912.439	2.916.660
Voorzieningen	651.296	572.424
Kortlopende schulden	1.200.881	1.207.526
Totaal passiva	<u>4.764.616</u>	<u>4.696.610</u>

B. Staat van baten en lasten over 2019

	2019 EUR	Begroting 2019 EUR	2018 EUR
Baten			
Rijksbijdragen OCW	10.374.275	10.056.726	9.883.287
Overige overheidsbijdragen	117.550	115.650	185.617
Overige baten	<u>236.090</u>	<u>172.555</u>	<u>134.515</u>
Totaal baten	<u>10.727.916</u>	<u>10.344.931</u>	<u>10.203.419</u>
Lasten			
Personeelslasten	9.211.924	8.798.741	8.584.891
Afschrijvingen	286.190	287.794	346.284
Huisvestingslasten	575.654	539.643	510.810
Overige lasten	<u>657.016</u>	<u>724.184</u>	<u>644.159</u>
Totaal lasten	<u>10.730.784</u>	<u>10.350.362</u>	<u>10.086.143</u>
Saldo baten en lasten	<u>-2.868</u>	<u>-5.431</u>	<u>117.276</u>
Financiële baten en lasten	<u>-1.352</u>	<u>-1.700</u>	<u>-816</u>
	-1.352	-1.700	-816
Resultaat	<u>-4.220</u>	<u>-7.131</u>	<u>116.460</u>
Resultaat na belastingen	<u>-4.220</u>	<u>-7.131</u>	<u>116.460</u>
Totaal resultaat	<u>-4.220</u>	<u>-7.131</u>	<u>116.460</u>

C. Kasstroomoverzicht over 2019

	2019 EUR	2018 EUR
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Saldo van baten en lasten	-2.868	117.276
Aanpassingen voor:		
- Afschrijvingen	286.189	346.284
- Mutaties voorzieningen	78.872	103.600
	365.061	449.884
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	40.944	-166.816
- Kortlopende schulden	-6.644	80.688
	34.300	-86.128
Kasstroom uit bedrijfsoperaties	396.493	481.031
Ontvangen interest	-1.352	-816
Betaalde interest	0	0
	-1.352	-816
Totale kasstroom uit operationele activiteiten	395.142	480.215
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activa	284.390	235.616
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-25.000	-184.176
	259.390	51.440
Totale kasstroom uit investeringsactiviteiten	259.390	51.440
<u>Mutatie liquide middelen</u>	135.750	428.775
Liquide middelen 1-1	3.093.671	2.664.896
Liquide middelen 31-12	3.229.421	3.093.671
Mutatie Liquide middelen	135.750	428.775

D. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Gegevens over de rechtspersoon

Naam: Stichting Zuiderbos
Rechtsvorm: Stichting
Zetel: Vught
Adres: Carillonlaan 3, 5261 LT Vught
Kamer van Koophandel: 41082569

Algemeen

Activiteiten van het bevoegd gezag

In deze jaarrekening zijn de activiteiten van Stichting Zuiderbos en de onder deze rechtspersoon vallende school verantwoord. De activiteiten bestaan uit het verzorgen van onderwijs voor kinderen van 4 tot 18 jaar.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Stichting Zuiderbos bedraagt per 31 december 2019 € 2.912.439 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vergelijkende cijfers

Voor zover van toepassing zijn ter vergelijking de realisatiecijfers opgenomen van het voorgaande jaar, alsmede de cijfers van de meest recente, vastgestelde versie van de begroting van het verantwoordingsjaar. Als gevolg van aanpassing van de OCW taxonomie heeft op onderdelen een verschuiving van posten in de toelichting op de balans en de staat van baten en lasten plaatsgevonden. Dit heeft geen invloed op de balans, de staat van baten en lasten noch op omvang en samenstelling van vermogen en resultaat. De vergelijkende cijfers zijn overeenkomstig aangepast.

Schattingswijziging

In de jaarrekening is een schattingswijziging doorgevoerd bij de berekening van de omvang van de voorziening voor jubileumgratificaties. De gehanteerde discontovoet is aangepast van 1% naar 0,5%. Hierdoor is de voorziening gestegen met € 7.397.

Schattingen

Bij het opstellen van de jaarrekening dient het bestuur, overeenkomstig algemeen geldende grondslagen, bepaalde schattingen en veronderstellingen te doen die mede bepalend zijn voor de opgenomen bedragen. De feitelijke resultaten kunnen van deze schattingen afwijken.

Financiële instrumenten

Stichting Zuiderbos heeft alleen primaire financiële instrumenten, voor de grondslag wordt verwezen naar de behandeling per post.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van Stichting Zuiderbos of de moedermaatschappij van Stichting Zuiderbos en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Grondslagen voor de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen opgenomen in de Ministeriële Richtlijn jaarverslaggeving onderwijs. Hierbij wordt aansluiting gezocht bij de bepalingen van Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

De algemene grondslag voor de waardering van activa en passiva, alsmede voor de bepaling van het resultaat, is de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Voor zover niet anders vermeld worden de activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten en allen hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De in de jaarrekening opgenomen bedragen luiden in hele euro's.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Er wordt afgeschreven in het jaar van aanschaf in de maand na in gebruikname.

Op terreinen wordt niet afgeschreven.

Investeringskosten onder de € 500 worden rechtstreeks ten laste gebracht van het resultaat.

Investeringssubsidies worden in mindering gebracht op de investeringen.

Het economisch eigendom van de schoolgebouwen is in handen van de gemeenten en het juridisch eigendom berust bij de stichting.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde.

De vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd korter dan een jaar, tenzij dit bij de toelichting op de balans anders is aangegeven.

Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Liquide middelen die niet ter directe beschikking staan worden verwerkt onder de vorderingen. Liquide middelen die gedurende langer dan 12 maanden niet ter directe beschikking staan, worden verwerkt onder de financiële vaste activa.

Algemene reserve publiek

Deze post betreft de niet-gebonden reserve die voortkomt uit de door (semi-)overheidsinstellingen gefinancierde activiteiten.

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van Stichting Zuiderbos. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en werkelijk gemaakte lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht.

Bestemmingsreserve (publiek en privaat)

Hieronder opgenomen publieke en private reserves zijn bedoeld voor specifieke toekomstige uitgaven die uit de huidige beschikbare middelen gedekt moeten worden. Per bestemmingsreserve is aangegeven of deze is opgebouwd uit privaatrechtelijke dan wel publiekrechtelijke middelen. In de toelichting zijn het bedrag en de beperkte doelstelling van iedereen bestemmingsreserve vermeld. De reserves zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Aan de bestemmingsreserves ligt een plan ten grondslag waarin is opgenomen welke uitgaven ten laste van de reserve komen, een inschatting van het totaal aan uitgaven en een inschatting in welk jaar de uitgaven zullen worden gedaan.

Bestemmingsfonds (publiek en privaat)

Gelden afkomstig van derden met een beperktere bestedingsmogelijkheid dan de doelstelling van de Stichting Zuiderbos toestaat en per balansdatum nog niet zijn besteed, zijn opgenomen in bestemmingsfondsen. Per bestemmingsfonds wordt de beperkende doelstelling toegelicht.

Voorzieningen

De voorzieningen worden gevormd voor verplichtingen die op balansdatum bestaan waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, waarvan de hoogte redelijkerwijs geschat kan worden en voor zover deze verplichtingen en risico's niet op activa in mindering zijn gebracht.

Eveneens worden voorzieningen gevormd voor verliezen die naar waarschijnlijkheid in de toekomst zullen worden geboekt maar die voortkomen uit risico's die op balansdatum aanwezig zijn.

Voorzieningen kunnen worden gevormd ter egalisatie van kosten waarbij een deel van de in de toekomst te verwachten uitgaven zijn oorsprong heeft voor balansdatum.

Voorziening groot onderhoud

De onderhoudsvoorziening beoogt kostenegalisatie voor de uitgaven van groot planmatig onderhoud aan onroerende zaken die door de jaren een onregelmatig verloop hebben. De dotaties aan de voorzieningen zijn gebaseerd op een meerjarenbegroting die een periode kent van 20 jaar. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht. De voorziening is, rekening houdend met geplande jaarlijkse dotaties toereikend voor het uit te voeren onderhoud in de periode waarover de meerjarenonderhoudsbegroting strekt. Daar waar in het groot onderhoud wordt voorzien door middel van een convenant met de gemeente is geen voorziening getroffen.

Zuiderbos maakt gebruik van de tijdelijke regeling, waarbij het voor de boekjaren 2018 en 2019 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijspand, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.

Voorziening jubilea

Op basis van Richtlijn 271 van de Raad van de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij ambtsjubilea van personeelsleden.

De voorziening is opgenomen tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet (0,5 %). De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop deze betrekking hebben.

Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier verantwoord de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage.

De ontvangen (normatieve) rijksbijdrage en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekening clause) worden in het jaar waarop de toekenningen betrekking hebben volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW subsidies met een vrij besteedbaar overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening clause heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum, worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW subsidies met een verrekening clause worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarin de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, gemeenten, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Personele lasten

Onder de personele lasten worden de lasten opgenomen van de personeelsleden die in dienst zijn van de rechtspersoon, alsmede de overige personele lasten die betrekking hebben op onder andere het inhuren van extra personeel, scholingskosten en bedrijfsgezondheidszorg.

Pensioenen

Stichting Zuiderbos heeft voor haar werknemers een toegezegd pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komen de werknemers die op de pensioengerechtigde leeftijd recht hebben op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd.

De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Aan het ABP worden premies betaald waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat.

Per 31 december 2019 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,8%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn gerelateerd aan de aanschafwaarde van de desbetreffende immateriële en materiële vaste activa. In het jaar na investeren wordt afgeschreven op basis van de door het bestuur vastgestelde termijnen:

Gebouwen 40 jaar
Verbouwingen 20 jaar
Machines en installaties 15 jaar
Meubilair 15 jaar
Stoffering 10 jaar
Leermiddelen 8 jaar
Duurzame apparatuur 5 jaar
ICT-apparatuur 5 jaar
ICT-apparatuur tablet, mobiele telefoon 3 jaar

Huisvestingslasten

Onder de huisvestingslasten worden de uitgaven voor huisvesting opgenomen. De lasten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige lasten

De overige lasten hebben betrekking op uitgaven die voortvloeien uit aangegane afspraken of noodzakelijk zijn voor het geven van onderwijs en worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Financieel resultaat

De rentebaten en -lasten betreffen de op de verslagperiode betrekking hebbende rente-opbrengsten en -lasten van uitgegeven en ontvangen leningen.

Grondslagen voor het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Bij deze methode wordt het nettoresultaat aangepast voor posten van de winst- en verliesrekening die geen invloed hebben op ontvangsten en uitgaven in het verslagjaar, mutaties in de balansposten en posten van de winst- en verliesrekening waarvan de ontvangsten en uitgaven niet worden beschouwd als behorende tot de operationele activiteiten.

De liquiditeitspositie in het kasstroomoverzicht bestaat uit liquide middelen onder aftrek van gerealiseerde bankkredieten. In het kasstroomoverzicht wordt onderscheid gemaakt tussen operationele, investerings- en financieringsactiviteiten.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen en vlottende effecten. Effecten worden als liquide gezien indien deze als vlottend actief worden verantwoord. Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financial leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van leasetermijnen is opgenomen onder de operationele activiteiten.

E. Toelichting behorende tot de balans

1. Activa

Activa					
Vaste activa	1.1.2.2	1.1.2.3	1.1.2.4	1.1.2.5	
Materiële vaste activa			Andere vaste		Totaal
	Terreinen	Inventaris en apparatuur	bedrijfsmiddelen	Vaste activa in uitvoering	materiële vaste activa
Aanschafprijs 1-1-2019	8.401	1.898.772	726.275	-78.541	2.554.906
Afschrijving cum. 1-1-2019	0	1.355.033	492.395	0	1.847.426
Boekwaarde 1-1-2019	8.401	543.739	233.881	-78.541	707.478
Investeringen 2019	0	188.226	66.395	29.769	284.389
Investeringssubsidies				25.000	24.999
Desinvesteringen 2019	0	0	0		0
Afschrijvingen 2019	0	221.287	64.903	0	286.189
Aanschafprijs 31-12-2019	8.401	2.086.998	792.671	-73.772	2.814.296
Afschrijving cumulatief 31-12-2019	0	1.576.320	557.298	0	2.133.616
Boekwaarde 31-12-2019	8.401	510.678	235.373	-73.772	680.679

Duurzame goederen worden geactiveerd bij een aanschafwaarde boven de € 500,-.

Er wordt afgeschreven in het jaar van aanschaf vanaf de maand volgend op de investering.

Onder de andere vaste bedrijfsmiddelen zijn de leermethodes opgenomen

De volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd

Gebouwen nieuwbouw:	40 jaar
Verbouwingen	20 jaar
Machines en installaties	15 jaar
Meubilair	15 jaar
Stoffering	10 jaar
Leermiddelen	8 jaar
Duurzaam apparatuur	5 jaar
ICT	4 jaar
ICT tablet, mobiele telefoon	3 jaar

Vlottende activa

	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen		
Debiteuren	49.697	41.204
Kortlopende vorderingen op OCW/EZ	541.918	512.164
Gemeenten en GR's	28.456	19.681
Overige vorderingen	132.526	266.584
Vooruitbetaalde kosten	99.071	54.653
Verstrekke voorschotten	2.839	1.165
Nog te ontvangen interest	10	10
Overige overlopende activa		
Af: Voorzieningen wegens oninbaarheid	0	0
Totaal vorderingen	854.517	895.461

1.2.2.10 Overige vorderingen

	31-12-2019	31-12-2018
Nog te ontvangen bedragen	63.320	205.083
Te ontvangen Vervangingsfonds	69.206	61.501
	132.526	266.584

Liquide middelen

	31-12-2019 EUR	31-12-2018 EUR
Tegoeden op bankrekeningen	3.229.421	3.093.671
Totaal liquide middelen	3.229.421	3.093.671

In het kasstroomoverzicht is de mutatie in liquide middelen uiteengezet. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

2. Passiva

Eigen vermogen

	Stand per 1-1-2019	Mutaties		Overige Mutaties	Stand per 31- 12-2019
			Resultaat		
Algemene reserve	2.916.660	0	-212.220		2.704.439
Bestemmingsreserve publiek	0	0	208.000		208.000
Totaal eigen vermogen	2.916.660	0	-4.220		2.912.439

Er is een bestemmingsreserve gevormd voor de in 2020 uit te betalen eenmalige uitkeringen. Hierbij is rekening gehouden met de in 2020 nog ontvangen bekostiging ter dekking van deze uitgaven. De bestemmingsreserve is gevormd, omdat een deel van de dekking al in 2019 ontvangen is.

Voorzieningen

	2.2.1.4 Voorziening jubilea	Personele voorzie- ningen	2.2.3 Voorziening onderhoud	Totaal voorzie- ningen
Stand per 1-1-2019	145.157	145.157	427.267	572.424
Dotaties 2019	19.577	19.577	102.819	122.396
Onttrekkingen 2019	7.507	7.507	36.017	43.524
Vrijval 2019				
Saldo 31-12-2019	157.227	157.227	494.069	651.296
Kortlopend deel < 1 jaar	4.669	4.669	88.901	93.570
deel 1<=5 jaar	41.268	41.268	400.113	441.381
Langlopende deel > 1 jaar	111.290	111.290	5.055	116.345
	157.227	157.227	494.069	651.296

Kortlopende schulden	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitgefactureerde bedragen	0	0
Crediteuren	148.027	125.044
Belastingen en premies sociale verzekeringen	370.867	343.608
Schulden terzake van pensioenen	116.490	91.671
Vooruitontvangen OCW	52.225	71.881
Vooruitontvangen bedragen	153.177	160.921
Vakantiegeld	293.226	265.977
Overlopende passiva	66.871	148.424
Totaal kortlopende schulden	1.200.881	1.207.527
Toelichting:		
Crediteuren		
De crediteuren die per 31-12-2019 openstaan, zijn nagenoeg geheel afgewikkeld.		
Belastingen en premies sociale verzekeringen	31-12-2019	31-12-2018
Te betalen loonheffing	321.609	290.694
Te betalen premie Vervangingsfonds	29.173	28.155
Te betalen premie Participatiefonds	20.085	24.759
	370.867	343.608
Schulden terzake van pensioenen	31-12-2019	31-12-2018
Te betalen pensioenbijdragen	115.822	90.771
Te betalen premie IP collectief	668	900
	116.490	91.671
Vooruitontvangen OCW	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitontvangen lerarenbeurs	34.725	24.381
Vooruitontvangen zij-instromers	17.500	47.500
	52.225	71.881
Vooruitontvangen bedragen	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitontvangen samenwerkingsverbanden	153.177	142.989
Vooruitontvangen LOF	0	10.805
Vooruitontvangen overig	0	7.127
	153.177	160.921
Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Nog te betalen kosten	65.471	146.546
Netto lonen	599	1.878
Spaarfonds Jubileum Bomenpark	800	0
	66.871	148.424

Niet uit de balans blijvende rechten en plichten

Dienstverleningsovereenkomst Reinier van Arkel

Met de Reinier van Arkel Groep is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten voor de dienstverlening inzake:

1. ICT
2. Nutsvoorzieningen
3. Veiligheid en beveiliging.

Overige Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Leverancier	Begindatum	Einddatum	Jaarbedrag
Schuurmans Huur kantoorruimte	1-8-2019	31-7-2024	45.852
Konica Minolta Huur copiers	1-3-2020	1-3-2025	17.748
Reinier van Arkel Huur activiteitscentrum	1-9-2019	31-8-2020	14.475
Reinier van Arkel Huur brevierpad 1 en 34	1-8-2010	31-7-2030	107.390
Reinier van Arkel Huur Carrillionstraat 6 (PMT)	1-8-2019	31-8-2020	20.999

Regeling duurzame inzetbaarheid

Met ingang van 1 september 2014 is de regeling duurzame inzetbaarheid in werking getreden. Stichting Zuiderbos heeft geen afspraken gemaakt met medewerkers ten aanzien van de duurzame inzetbaarheid binnen de mogelijkheden van de CAO. Derhalve ontbreekt een grondslag om een voorziening hiervoor te vormen.

Toelichting behorende tot de staat van baten en lasten 2019

3. Baten

Rijksbijdragen	2019	Begroting 2019	2018
Rijksbijdrage OCW /EZ	8.914.269	8.652.085	8.460.753
Overige subsidies OCW/EZ	188.898	151.752	193.274
Bijdragen samenwerkingsverband	1.271.109	1.252.889	1.229.261
Totaal rijksbijdragen OCW	10.374.275	10.056.726	9.883.288

Van het totaal aan rijksbijdragen ad € 10.374.275 betreft een bedrag van € 51.213 incidenteel ontvangen bijdragen vanuit het onderwijsconvenant, zijnde € 99,25 per leerling.

Rijksbijdrage OCW /EZ	2019	Begroting 2019	2018
Rijksbijdragen OCW			
Basisbekostiging personeel - Rijksbekostiging	2.464.217	2.448.773	2.382.820
Bijzondere en aanv. bekostiging - Rijksbekostiging	51.213	0	0
Personeel en arbeidsmarktbeleid - Rijksbekostiging	362.283	194.477	288.653
Bekostiging zware ondersteuning personeel - RB	5.075.597	5.065.746	4.873.268
Materiële bekostiging - Rijksbekostiging	595.430	577.561	570.692
Bekostiging zware ondersteuning MI - Rijksbekostig	365.528	365.528	345.321
	8.914.269	8.652.085	8.460.753

Overige subsidies OCW/EZ	2019	Begroting 2019	2018
Overige subsidies OCW			
Overige rijksbijdrage niet ge-oormerkte subsidies	0	0	19.030
Subsidie voor studieverlof - Rijksbekostiging	49.185	25.000	37.248
Prestatiebox - Rijksbekostiging	98.908	96.752	90.623
Subsidie voor zij-instromers	30.000	30.000	27.850
Overige rijksbijdrage ge-oormerkte subsidies (P)	10.805	0	18.523
	188.898	- 151.752	- 193.274

Bijdragen samenwerkingsverband
Ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV

	2019	Begroting 2019	2018
Opbrengsten AB contracten	278.461	282.621	509.076
Groeibekostiging samenwerkingsverband	526.304	550.924	474.998
Opbrengsten doorplaatsingen	2.000	8.000	14.586
Opbrengsten 3-mnd Plaatsing	76.375	75.000	38.159
Opbrengsten Terugplaatsing	18.480	33.000	13.200
Opbrengsten OZAPP	369.488	303.344	179.242
	1.271.109	1.252.889	1.229.261

Overige overheidsbijdragen en -subsidies	2019	Begroting 2019	2018
Gemeentelijke bijdragen	117.550	115.650	142.839
Overige overheidsbijdragen	0	0	42.778
Totaal overige overheidsbijdragen	117.550	115.650	185.617

Gemeentelijke bijdragen	2019	Begroting 2019	2018
Gemeentelijke bijdragen (M)	90.010	104.850	105.472
Overige bijdragen gemeenten (LLN gebonden)	27.540	10.800	37.367
Totaal	117.550	115.650	142.839
Overige overheidsbijdragen	2019	Begroting 2019	2018
	EUR	EUR	EUR
ESF subsidies	0	0	42.778
	0	0	42.778

Overige baten	2019	Begroting 2019	2018
Detachering personeel	43.327	17.500	16.291
Ouderbijdragen	14.583	13.055	9.194
Overige baten	178.181	142.000	109.030
Totaal overige baten	236.090	172.555	134.515
Overige baten			
Overige bijdragen SWV	29.205	9.000	11.212
Opbrengsten Zuiderbosacademie Opleidingen	88.400	85.000	72.095
Opbrengsten Zuiderbosacademie Cursussen	11.440	0	2.290
Inkomsten overige Dienstverlening	-7.020	0	0
Opbrengsten doorberekende schades	1.873	0	-273
Opbrengsten Project (V) SO-IL	45.300	48.000	13.800
Overige baten	8.983	0	9.906
	178.181	142.000	109.030

4. Lasten

Personeelslasten

	2019	Begroting 2019	2018
Brutolonen en salarissen	6.356.228	6.155.422	6.031.191
Sociale lasten	902.211	908.901	843.301
Participatiefonds	232.736	307.174	280.379
Vervangingsfonds	344.570	323.172	326.905
Pensioenpremies	1.015.791	1.007.081	814.406
Lonen en salarissen	8.851.536	8.701.750	8.296.183
Dotaties personele voorzieningen	19.577	0	16.087
Personeel niet in loondienst	344.480	240.250	335.606
Overig	461.809	411.401	465.869
Overige personele lasten	825.866	651.651	817.562
Af: Uitkeringen	-465.478	-554.660	-528.854
Totaal personeelslasten	9.211.924	8.798.741	8.584.891

Dotaties personele voorzieningen

	2019	Begroting 2019	2018
- voorziening jubilea	19.577	-	16.087
- voorziening spaarverlof	-	-	-
Totaal	19.577	-	16.087

Overige personeelskosten

	2019	Begroting 2019	2018
De overige personeelskosten bestaan uit de volgende posten:			
Werkkosten Gerichte vrijstellingen	21.340	11.600	24.723
Werkkosten Forfaitaire ruimte	27.777	-	31.981
Reiskosten woon-werk	174.149	151.406	161.439
Scholingskosten (onbelast)	117.266	142.645	144.599
Kantinekosten	12.706	13.200	10.726
Bedrijfsarts/Arbo	43.431	35.000	37.060
Wervingskosten	7.260	8.500	12.270
Overige personele kosten	57.881	49.050	43.072
Totaal	461.809	411.401	465.869

Uitkeringen

	2019	Begroting 2019	2018
Bijdragen UWV uitkeringen	-111.358	-180.000	-252.633
Bijdragen vervangingsfonds	-354.120	-374.660	-276.220
Totaal	-465.478	-554.660	-528.854

Aantal personeelsleden in fte gemiddeld over

	2019	2018
Uitsplitsing naar fte		
DIR	3,0	3,1
OP	83,4	77,6
OOP	52,8	50,0
Totaal	139,2	130,7

Afschrijvingen

	2019	Begroting 2019	2018
Materiële vaste activa	286.190	287.794	346.284
Totaal afschrijvingen	286.190	287.794	346.284
Toelichting:			
Afschrijvingskosten computerapparatuur (3 jaar)	10.855	4.604	4.289
Afschrijvingskosten leermiddelen	64.903	60.946	73.761
Afschrijvingskosten inventaris	13.044	9.494	10.062
Afschrijvingskosten meubilair	18.388	17.879	17.866
Afschrijvingskosten computerapparatuur/ICT (5jaar)	177.572	193.443	232.566
Afschrijving stoffering	1.428	1.428	7.740
	286.190	287.794	346.284

Huisvestingslasten

	2019	Begroting 2019	2018
Huur	210.487	169.650	159.032
Onderhoud	30.229	29.016	32.945
Energie en water	7.436	9.908	7.411
Schoonmaakkosten	122.091	124.900	118.749
Heffingen	825	1.050	939
Dotatie+ vrijval onderhoudsvoorziening	102.819	102.819	102.819
Beveiliging	6.450	6.800	5.508
Overige huisvestingslasten	95.317	95.500	83.409
Totaal huisvestingslasten	575.654	539.643	510.810

Overige instellingslasten

	2019	Begroting 2019	2018
Administratie- en beheerslasten	262.969	296.370	283.462
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	91.911	138.625	105.935
Leermiddelen	129.434	133.950	119.608
Overige	172.702	155.239	135.154
Totaal overige instellingslasten	657.016	724.184	644.159

Toelichting administratie- en beheerslasten

	2019	Begroting 2019	2018
Kantoomateriaal	2.692	1.800	1.499
Kopieerkosten	23.995	23.405	23.412
Accountantskosten	13.262	13.000	13.037
Kosten administratiekantoor	97.653	95.845	95.490
Juridische kosten	5.282	15.000	13.580
Portikosten	3.020	2.000	2.870
Drukwerk	3.791	2.650	3.390
Advieskosten	14.523	15.800	27.423
Onkostenvergoeding RvT	21.674	20.000	22.745
Telefonie/internet kosten	74.786	87.520	69.371
PR en Drukwerk	448	4.500	4.013
Website	1.889	8.150	6.553
Overige administratiekosten	-46	6.700	80
	262.969	296.370	283.462

De accountantskosten zijn als volgt te specificeren:

	2019	Begroting 2019	2018
Controle jaarrekening	13.262	-	13.037
Adviesdienstverlening			
	13.262	-	13.037

Wij hebben van de accountantsorganisatie uitsluitend controlediensten ontvangen. De hier opgenomen bedragen betreffen de controlekosten toerekenbaar aan de boekjaren.

Toelichting Inventaris en apparatuur

	2019	Begroting 2019	2018
Aanschaf klein inventaris	7.342	12.750	13.887
ICT	81.957	122.525	90.637
Mediatheek/bibliotheek/orthotheek	2.613	3.350	1.411
	91.911	138.625	105.935

Toelichting leermiddelen

	2019	Begroting 2019	2018
Leermiddelen	129.434	133.950	119.608
	129.434	133.950	119.608

Toelichting Overige	2019	Begroting 2019	2018
Abonnementen	2.157	2.700	2.315
Contributies	10.190	9.700	8.687
Representatiekosten	6.809	9.000	8.162
Medezeggenschapsraad/Ouderraad	837	2.075	1.159
Overige verzekeringen	4.578	4.435	4.302
(Cult.) reizen, excursies en workshops	32.870	31.270	24.943
Testen en toetsen	10.360	12.999	10.143
Leerlingkantine en automaten	-529	-	3.999
Culturele vorming	-	-	2.734
Sportdagen en vieringen	10.555	6.810	7.920
Projecten jaarplannen	17.077	2.000	7.237
Examens	77.798	73.250	49.230
Kosten doorplaatsing naar VSO/regulier	-	1.000	4.323
	172.702	155.239	135.154

Financiële baten en lasten	2019	Begroting 2019	2018
Rentebaten	10	-	10
Rentelasten- en bankkosten	1.362	1.700	826
Saldo financiële baten en lasten	-1.352	-1.700	0
			-816
Jaarresultaat	-4.220	-7.131	116.460

F. Overzicht verbonden partijen

De stichting heeft bestuurlijke inbreng (maar geen overwegende zeggenschap) in de volgende samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs:

Naam	Statutaire zetel	Rechtsvorm	Belangrijkste activiteit
• SWV PO De Meierij	's-Hertogenbosch	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• SWV PO Helmond-Peelland	Helmond	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• SWV PO De Kempen	Veldhoven	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• Stg. SWV VO De Meierij	's-Hertogenbosch	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• RSV PVO Eindhoven en Kempenland	Eindhoven	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs
• SWV Helmond-Peelland VO	Helmond	Stichting	Uitvoering Wet Passend Onderwijs

Aangezien de jaarrekening over 2019 van de genoemde instellingen nog niet voorhanden zijn kan geen inzicht worden gegeven in vermogen en resultaat over 2019. Er is geen sprake van een deelname of consolidatie.

G. Verantwoording subsidies

G1. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES ZONDER VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidies)

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestatie afgerond
			€	€	Ja/nee
Subsidie voor studieverlof	929402-1	20-9-2018	41.796	41.796	ja
Subsidie voor studieverlof	1007108-1	20-9-2019	59.528	59.528	nee
LerarenOntwikkelfonds	LOF16-0291	31-5-2017	37.046	37.046	ja
Zij-instromers	2018/2/826794	13-4-2018	20.000	20.000	nee
Zij-instromers	2018/2/837351	22-5-2018	40.000	40.000	nee
	totaal		198.370	198.370	

G2. VERANTWOORDING VAN SUBSIDIES MET VERREKENINGSCLAUSULE (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b en EZ regelingen betrekking hebben op de EZ subsidies)

G2.A. Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
			€	€	€	€
	totaal					

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	Bedrag Toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Saldo 1-jan-19	Lasten in Verslagjaar	Totale kosten 31-dec-19	Saldo nog te besteden 31-dec-19
			€	€	€	€	€	€
	totaal							

H. Bezoldiging van bestuurders en toezichthouders

De WNT is van toepassing op Stichting Zuiderbos. Het voor Stichting Zuiderbos toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 138.000 (bezoldigingsmaximum voor het onderwijs, klasse C, complexiteitspunten per criterium: aantal leerlingen 1, totale baten 4, aantal onderwijssoorten 2).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1	E.B.T.M. van den Oever
Functiegegevens	Directeur- bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,00
Dienstbetrekking?	ja
Klasse	C
Complexiteitspunten aantal leerlingen	1
Complexiteitspunten totale baten	4
Complexiteitspunten aantal onderwijssoorten	2
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.864
Beloningen betaalbaar op termijn	19.604
<i>Subtotaal</i>	132.468
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	138.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Totaal bezoldiging	132.468
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2018	
Functiegegevens	Directeur- bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning en belastbare onkostenvergoedingen	111.611
Beloningen betaalbaar op termijn	17.874
<i>Subtotaal</i>	129.485
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	133.000
Totaal bezoldiging	129.485

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J.B.C.W. van den Heuvel	B. van Bruxvoort	I. Melis
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	3.438	3.438	2.969
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	20.700	13.800	13.800
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	3.438	3.438	2.969

Gegevens 2018			
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12	1/9 - 31/12
Bezoldiging			
Totale bezoldiging	3.646	1.094	938
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	19.950	4.445	4.445

bedragen x € 1	M.J.M. Peijnenburg	A.J.M. Smolders
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	2.292	3.021
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	13.800	13.800
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Totaal bezoldiging	2.292	3.021

Gegevens 2018		
Functiegegevens	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging		
Totale bezoldiging	3.125	4.026
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	13.300	13.300

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

I. Bestemming van het resultaat 2019

Het exploitatieresultaat over 2019 bedraagt €	-4.220
Hiervan is te bestemmen voor:	
Algemene reserve	-212.220
Bestemmingsreserve Convenant	208.000
Totaal	<u>-4.220</u>

J. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die hier vermeld moeten worden.

K. Ondertekening door bestuurder en toezichthouders

Datum vaststelling jaarrekening 2019: 10 juni 2020 te Vught

Bestuurder

.....
Mevr. E.B.T.M. van den Oever

Raad van toezicht

.....
Dhr. J.B.C.W. van den Heuvel

.....
Mevr. A.J.M. Smolders

.....
Dhr. M.J.M. Peijnenburg

.....
Dhr. B. van Bruxvoort

.....
Mevr. E.M.C. Melis

OVERIGE GEGEVENS

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Zuiderbos
Carillonlaan 3
5261 LT VUGHT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Zuiderbos te VUGHT gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Zuiderbos op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Zuiderbos zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
 - het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
 - het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
 - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
 - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven *postadres*
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarssen

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 29 juni 2020
Wijs Accountants

Was getekend: M.M.P.G. van Os MSc RA

Kenmerk: 2020.0246.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Gegevens over de rechtspersoon

Bestuursnummer 85269
Naam instelling Stichting Zuiderbos

Postadres Postbus 2214
Postcode / Plaats 5260 CE VUGHT

E-mail

Brin	Naam	Sector
23XK	Zuiderbos	PO